

**Landsforeningens delegeretmøde
fredag den 23. maj - lørdag den 24. maj 2014
Hotel Nyborg Strand**

7. august 2014

REFERAT AF DELEGERETMØDE

1. Mødets åbning

Inge Lise Pedersen bød velkommen til delegeretmøde. Mødet blev indledt med, at forsamlingen rejste sig et øjeblik i respekt for foreningens tidligere formand, Ejvind Sørensen, der var afgået ved døden umiddelbart efter årsskiftet.

2. Valg af dirigenter

Inge Lise Pedersen foreslog på bestyrelsens vegne, at følgende blev valgt som dirigenter:

Tidl. sognepræst Jørgen Anker Jørgensen, Frederiksberg
Fhv. rektor, Finn Erik Larsen, Vipperød, Roskilde Stift
Ph.d. kemiing. Margrethe Winther-Nielsen, Emdrup Sogn, Københavns Stift.

Der blev ikke stillet andre forslag, og de pågældende blev valgt.

Finn Erik Larsen takkede på dirigenternes vegne for valget og gennemgik formalia vedrørende mødets indkaldelse. Finn Erik Larsen konstaterede, at delegeretmødet var lovligt indvarslet og dermed beslutningsdygtigt.

3. Fastsættelse af forretningsorden for delegeretmødet

Bestyrelsens forslag til forretningsorden for delegeretmødet blev vedtaget.

4. Valg af stemmetællere

Med udgangspunkt i forslag fra distriktsforeningerne blev der valgt stemmetællere.

5. Formandens kommentarer til den aktuelle folkekirkelige situation

Inge Lise Pedersen indledte med at citere forstander Knud Hansen fra Askov Højskole, der kunne finde på at velsigne en forsamling med ordene: Herren velsigne dig og forbavse dig! Velsignelsen forudsætter, at det uventede kan blive en velsignelse. Ofte har vi en tendens til at se faresignaler og trusler alle vegne, som om nutiden altid er så vellykket, at enhver ændring kun kan blive til det værre. Inge Lise Pedersen ville i sin formandskommentar anlægge et andet perspektiv og i stedet se efter muligheder for menighedsrådene og for folkekirken.

Hun fortsatte: Kirkelivet er andet end strukturer og kirkelukninger. På det seneste har det været opløftende at støde på avisdiskussioner om, hvad forsoning er. Johannes Væрге har fulgt sporet fra de

Landsforeningen af Menighedsråd
Damvej 17-19
8471 Sabro

Tlf.: 8732 2133
Fax: 8619 8040
www.menighedsraad.dk
kontor@menighedsraad.dk

græske til de latinske kirkefædre, og han har vist, hvordan oversættelsen fra græsk til latin har grebet dybt ind i forståelsen af det kristne budskab. Hvad er der sket med andre oversættelser i kirkens historie, og hvad vil der ske, når der oversættes til kinesisk?

Troen skal dog snarere forbindes med hjerte og handlinger end med bogstavtro. Og en ny mulighed er katekumenatsgrupper, som bygger på kristen praksis og indøvelse i kristendom og derfor opleves mere nærværende og naturlige end så mange andre former for kristendomsundervisning. Det er nyt i Danmark, men har muligheder i sig.

Kirkelivet viste sig også fra sin gode side ved bispevalgkampen i Ribe, hvor menighedsrådene ikke lod sig forføre af de skræmmekampagner, der blev iscenesat i medierne. Det var godt at se, at det ikke er vejen frem ved et bispevalg at tillægge folk meninger, som de aldrig personligt har givet udtryk for. Hun glædede sig over, at de vest- og sønderjyske menighedsrådsmedlemmer ved valget i Ribe havde vist, at de ikke var til fals for den slags, og hun udtrykte håb om også at blive fri for se smudskampagner ved bispevalgkampen i Viborg.

Inge Lise Pedersen: Samvirket mellem præst og menighedsråd fungerer godt langt de fleste steder, og der er ingen sogne så umulige, at der ikke kan skabes et bedre kirkeliv, hvis vi i menighedsrådet tager nogle ganske almindelige regler i brug i vores omgang med hinanden. Og Landsforeningens udvalg for kirkelige anliggender har sat *præst og menighedsråd som team* som overskrift på udvalgets arbejde. Foreningens proceskonsulenter træder også gerne hjælpende til, så der er mange muligheder, der måske ikke udnyttes fuldt ud.

Når man siger ordet *personale* melder ordet *konflikt* sig ofte, som om det ene er en følge af det andet. Og selv om der selvfølgelig er konflikter i folkekirken, er det ikke hele sandheden om folkekirken. Den store arbejdsmiljøundersøgelse fra sidste år viser, at situationen har forbedret sig siden undersøgelsen 10 år før. Folkekirken ligner på næsten alle punkter alle andre arbejdspladser. På nogle punkter er den endda bedre, så vi kunne vælge at lægge os til at sove. Men vi har også den mulighed at gøre folkekirken til en endnu bedre arbejdsplads end andre, så vi kan tiltrække rigtig gode ansøgere til ledige stillinger. I forlængelse af arbejdsmiljøundersøgelsen er Landsforeningen gjort ansvarlig for at udarbejde en kodeks for god ledelse. Det varierer selvfølgelig fra sted til sted, hvilke forestillinger og forventninger menighedsrådene og de ansatte har til, hvad god ledelse er, og det vigtigste er at finde frem til, hvad der godt for det enkelte sted. Fælles for alle gælder det, at vi må have en nultolerancepolitik over for mobning i folkekirken, og at vi selv skal leve op til den. Folkekirkens allerstærkeste kort på hånden på arbejdsmiljøområdet er det, vi i dag kalder social kapital. Folkekirken bygger på et stærkt værdifællesskab, som også de ansatte anser som vigtigt at arbejde for. Det betyder meget for det psykiske arbejdsmiljø.

Da de kirkelige regnskaber i vinter blev lagt ud på nettet, lykkedes det ikke pressen at finde skandalehistorier om menighedsrådenes skalten og valten – højst lidt skumlen over, at kirkemusikken fyldte mere end diakoni i regnskaberne, men det blev hurtigt fulgt op af, at diakonien ofte var bogført særskilt i regnskaber for menighedsplejen i et sogn. Heller ikke en tv-udsendelse om emnet kunne skabe problemer. Men offentliggørelsen viste, at der bogføres forskelligt, og det gør det vanskeligt at foretage sammenligninger. Det vil ikke være nogen skade til at ændre lidt på det. Landsforeningen udbyder i efteråret et kursus i at udnytte regnskabssystemet bedre, så vi også får nemmere ved at vurdere, om vi i et enkelte sogn anvender pengene i overensstemmelse den målsætning, vi har for sognet.

Struktur tænkes efterhånden især i sammenhæng med styringsstruktur, og også her kan det være påkrævet at minde om, at der er andet end trusler i verden. En gennemlæsning af høringssvarene på debatoplægget om styringsstruktur viser, at bekymring og frygt er hyppigt anvendte ord, og at man skal lede længe efter svar, der peger på muligheder. Jeg hører til dem, der snarere ser muligheder end trusler i flertalsforslaget. Med indførelsen af et Folkekirkens Fællesudvalg får vi erstattet en lille embedsmandstung budgetfølgegruppe med et langt bredere og mere demokratisk funderet fællesudvalg som grundlag for beslutninger om den fælles økonomi. Der er ikke tale om centralisering. Et flertal på 262 af de 492 menighedsråd, der afgav høringssvar sidste efterår, går ind for et sådant udvalg.

Dertil kommer, at en hel del menighedsråd, der anbefaler en lovfæstelse af den nuværende tilstand, ønsker, at det rådgivende udvalg udvides til også at rumme repræsentanter fra alle stifter, og så kommer det faktisk til at ligne det foreslåede fællesudvalg temmelig meget.

Vi kan noget forskelligt på folkekirkens forskellige niveauer, og vi kan ikke undvære hinanden. Vi kunne udnytte vores ressourcer meget bedre ved at koordinere arbejdet mere og arbejde mere sammen – også mellem niveauerne. Vi behøver ikke hver for sig at opfinde den dybe tallerken. Hvor mennesker mødes og taler sammen, opstår der ofte nye muligheder. Vi har brug for at mødes i folkekirken – gerne på kryds og tværs og med en åben dagsorden. I betænkning 1544 antydes sådan et kirkemøde lige netop, og i bestyrelsen støtter vi tanken varmt. Betænkning 1544 rummer forslag, som på mange måder kan ses som et væsentligt skridt på den demokratiseringsvej, som I.C. Christensen indledte for næsten 100 år siden. Det vil være fornuftigt at tage endnu et skridt i den demokratiske retning.

Folkekirkens Udviklingsfond er en videnspulje, der er til for at skabe ny viden om folkekirkelige forhold, og meget gerne viden der også kan skabe udvikling. Sidste år gik bevillingerne til et gedigent projekt, der skal forbedre folkekirkens statistik og til en undersøgelse af, hvad der får børnefamilier til at række ud efter folkekirkens tilbud. I år satses der på 2 områder, nemlig projekter der kan belyse samarbejdet mellem folkekirke og folkeskole som det ene, og som det andet er det folkekirken set i forhold til strukturforandringer på landet, i forstæderne eller i byen. Projekterne skal skabe ny viden, der kan give os mere fast grund under fødderne, når der evt. skal udvikles nye initiativer.

Endelig bragte Inge Lise Pedersen folkekirkens forskellighed på bane. Nok har folkekirken helt grundlæggende fælles vilkår for at være kirke i 2014. Men andre forhold giver os helt forskellige handlemuligheder. Hun sammenlignede bysognenes og landsognenes styrker og svagheder og gav en række eksempler på, hvordan det bevirker, at der ikke kun er én slags sogne, men snarere 8-10 forskellige. Og derfor er der heller ikke kun én måde at skabe et aktivt kirkeliv på, men en hel vifte, afhængig af den kombination af udfordringer og muligheder, det enkelte sogn har.

Når det gælder indholdet, anser vi folkekirkens rummelighed som en styrke, fordi det giver plads til teologiske meningsforskelle. Men på det administrative område skal alle uden undtagelse følge nøjagtig de samme regler, der er styret helt ned i detaljen efter retsregler, der fyldte 1.000 sider, da de udkom på papir. Det ganske lille sogn på under 100 medlemmer skal altså følge helt de samme administrative regler som f.eks. Vesterbro Bysogn med 23.000 medlemmer og 9 kirker.

Vi har brug for at finde frem til en måde, hvor vi kan håndtere en ligeværdig forskellighed i folkekirken, og jeg håber, at denne problemstilling tages i betragtning, når nu Kirkeministeriet sætter gang i et projekt om administrativ forenkling af menighedsrådsarbejdet. Her vil det være vigtigt at analysere de forskellige lokale udfordringer og muligheder og samtidig forbedre de lokale vilkår for at tage udfordringerne op. Og det må ske i tæt samarbejde mellem det lokale niveau og alle øvrige niveauer i folkekirken, så vi sammen kan skabe gode vilkår for det kirkelige liv.

461, Bente Grønfeldt: Vores menighedsråd har sendt et meget vattet hørings svar, for vi var overhovedet ikke enige. Og derfor er jeg nødt til at spørge formanden, hvilken gruppe det endte i - dem der er for, eller dem der er imod? Jeg er ikke imponeret over antallet af hørings svar. En fjerdedel af os har svaret. Hvad mener de sidste tre fjerdedele, og hvad blev der af den elektroniske afstemning, vi bagefter fik som formænd? Hvad var stemmeprocenten, og hvad var resultatet?

Og så vil jeg gerne citere fra årsberetningen: *med indførelse af Folkekirkens Fællesudvalg får vi i folkekirken mulighed for en demokratisk funderet debat som grundlag for beslutninger.* Jeg kan ikke se, at demokratiet i et fællesudvalg er større end demokratiet i Folkekirkens Kirkeudvalg. Jeg kan heller ikke se, at det skulle kunne få folk til at myldre ind i folkekirken igen eller få folk til at døbe deres børn. Det er os ude i menighedsrådene, der sammen med præsterne skal give folk et tilbud, de ikke kan sige nej til. Folkekirken er unik. Om 14 dage har den kørt i 165 år uden at være meget lovgivningsmæssigt reguleret. I min verden er der ingen fordele ved en hel masse lovregulering. Tænk, hvis vi kunne have nøjedes med grundlovens paragraf, der siger, enhver skal sørge for sig og sine. Hvad kunne vi ikke have sparet i sociallovgivning og ældrelovgivning?

244, Kenneth Nielsen: I går fortalte formanden lidt om landsognenes svagheder og styrker. Der står ikke noget om de frivillige. De omtales i forbindelse med de store sogne. I de små sogne har vi masser af frivillige, og hvis ikke vi havde dem, havde vi ikke alle de aktiviteter derude. Jeg synes, det er lidt dårligt, at det ikke blev nævnt.

349, Gustav Sieg Sørensen: I de 13 år, jeg har været menighedsrådsmedlem, har vi været udsat for en syndflod af betænkninger med forskellige numre og farver fra Kirkeministeriet. Det har været lidt kaotisk, men betænkning 1544 er anderledes. Jeg glæder mig faktisk til, at vi får Folkekirkens Fællesudvalg, for så får vi mulighed for at få orden i de ændringer, der vil ske de næste år, og vi får også mulighed for langtidsplanlægning. I går blev konfirmationsforberedelsen f.eks. nævnt. Havde vi haft Folkekirkens Fællesudvalg for 3 år siden, inden vi fik en folkeskolereform, havde vi ikke været i den uværdige situation, hvor sogne og provstier skal forhandle med skolerne. I mine første 10 år i menighedsrådet tog utroligt mange politikere initiativer og fremlagde beslutningsforslag i Folketinget. Først blev forslagene behandlet, og derefter gik de over i kirkeudvalget. Det har været et begravelsesudvalg, hvor tingene strandede og ikke kom videre. Derfor er det godt, at regeringen fra 2012 og frem begyndte at fremsætte nogle af de gamle beslutningsforslag som lovforslag. En af Marianne Jelveds sidste bemærkninger i går var, at vi nu skal ud og have flere medlemmer i folkekirken. Det er egentlig en historisk udtalelse. Jeg tror aldrig nogensinde, en dansk kirkeminister har sagt det, eller hvis de har, har de ikke haft noget at have det i, for staten og Kirkeministeriet må ifølge grundloven ikke drive missionsvirksomhed. Men det bliver nødvendigt at drive missionsvirksomhed, fordi folkekirkens medlemstal i dag ligger et stykke under 80%, og der er ikke andre til det end Folkekirkens Fællesudvalg.

42, Ete Forchhammer: Principielt går jeg ind for alt, hvad der kan få folk til at tale sammen. Men på mig virker forslaget om et fællesudvalg lidt som en ufo, der er landet på Kirkeministeriets tag. Bl.a. har man ikke undersøgt de forskellige råd, der er i folkekirken i forvejen. Hvad har egentligt hindret dem i at arbejde sammen og have alle de smukke hensigter, som det nye råd har? Vi hørte i går, at fællesudvalget ikke skulle være et organ magen til de tidligere. Men for at undgå det må man jo undersøge, hvordan de tidligere råd har fungeret, så det nye udvalg ikke kommer i samme situation som Københavns Stiftsråd i forbindelse med kirkelukningerne. Og man må forpligte de medlemmer, der kommer med i fællesudvalget, på at tænke mini-globalt i stedet for lokalt. De skal være klar over, at de repræsenterer landets kirker og ikke bare deres eget sogn, uanset om der er 23.000 medlemmer i det eller 100.

217, Lis Grove-Rasmussen: Inge Lise Pedersen anvendte i sit indlæg i går udtrykket *ligeværdig forskellighed*, som får mig til at sige lidt om det, som jeg opfatter som et problem i vores provsti. For ved valg til provstiudvalget blev udvalgsmedlemmerne valgt blandt de fremmødte fra provstiets menighedsråd. Fra de små landsogne med 4-5 mennesker i menighedsrådet mødte cirka alle. Fra de to store bysogne i vores provsti mødte også cirka 4-5 mennesker pr. menighedsråd. Men der er i de 28 småsogne på 250-5.000 folkekirkemedlemmer mange, der møder frem og giver meninger til kende, mens der fra de to store sogne på hver cirka 12.000 folkekirkemedlemmer møder relativt få op. Og således blev provstiudvalget - i hvert fald i en længere årrække - sammensat af medlemmer fra landsognene, og de sidder jo på kassen. Og de store bysogne må komme krybende for at få tilstrækkeligt til at få et stort bysogn til at fungere. Det har været et problem for mig at se, at det er landsognene, der har siddet på kassen. Vi kunne godt have brug for ligeværdig forskellighed i den sammenhæng.

336, Peer Schmelling Herbsleb: Tak til Inge Lise for kommentaren i går. Jeg synes dog, du mangler at kommentere på ét punkt. Jeg ved, at mange menighedsråd i øjeblikket kæmper med skolerne om at få en fornuftig konfirmandundervisning. Havde det ikke været på sin plads, at Landsforeningen havde været med, da den nye skolereform blev lavet, så vi havde fået indarbejdet en fornuftig plan i skolereformen. Nogle kommuner har lavet en fælles ordning for alle skoler, men jeg ved også, at det i mange kommuner er op til den enkelte skole, hvordan de løser det. Havde det ikke været på sin plads, at vores forening havde taget teten?

111, Mogens Kühn: Jeg har med interesse læst betænkning 1544, og jeg har en maskine, som er i stand til at søge på ord. Jeg søgte på *Landsforeningens bestyrelse* i betænkningens tekst, for den

måtte da optræde i teksten, eftersom vi i rigtig mange år har haft en landsforening, der har spillet en stor rolle i at udforme kirkepolitikken i Danmark. Det måtte være muligt at finde noget om Landsforeningens rolle i den fremtidige ordning med et folkekirkeligt fællesudvalg. Men jeg kunne ikke finde noget. Måske kunne jeg så finde noget om, at Landsforeningen skulle betjene det nye Folkekirkelige Fællesudvalg som sekretariatet. Det kunne jeg heller ikke. Det skal ministeriet. Jamen, så kunne vores landsforening være den, der sikrede, at vi stadigvæk har en fuld luthersk/evangelisk diskussion. Der står jo, at det folkekirkelige fællesudvalg skal arbejde med de samfundsmæssige og kulturelle anliggender, så de skal altså ikke beskæftige sig med den luthersk/evangeliske kirke. Hvordan skal vi gøre os gældende med vores luthersk/evangeliske kirke, når nu ikke fællesudvalget må beskæftige sig med det? Det vil jeg gerne høre noget om fra Landsforeningens bestyrelse.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Man kan godt somme tider forholde sig til det usagte. Nu skal vi egentlig ikke kommentere på kirkeministerens tale, men det vil jeg gøre alligevel, for vi har heldigvis fået en kirkeminister, der ikke blander sig så meget i kirken, fordi hun har travlt med alt muligt andet. Og derfor sagde hun jo stort set ikke noget i går. Hun holdt en tale om kultur, men hun kom ikke ind på ret mange ting. Jeg kunne godt tænke mig, at vores Landsforening måske begynder at blande sig lidt i vores stifter. I Århus og i Helsingør har vi nogle enormt store stifter, og nede på Lolland har man et ekstremt lille stift, der vel nærmest er mindre end det mindste provsti eller på størrelse med Silkeborg Provsti. Det var måske en idé at tage op fremover.

Inge Lise Pedersens bemærkning til indlæggene: Jeg ved udmærket godt, at der er mange frivillige i en del små sogne, men der er også små sogne, der sukker over, at de har svært ved at lave noget, fordi de ikke kan skaffe frivillige ressourcer. Så det er et meget blandet billede, og hvis I lagde mærke til det, så skrev jeg under storbysoegnene, at der var muligheder for mange frivillige, fordi der simpelthen er mange flere beboere og folkekirkemedlemmer at tage af. Der er bestemt ikke altid mange frivillige, men det er måske, fordi vi ikke er gode nok til at udnytte dem. Så jeg taler mere om muligheder end om det eksisterende antal frivillige.

Bente Grønfeldt spørger, hvordan deres høringssvar er placeret. Det kan jeg ikke lige uden videre svare på. Jeg har fulgt Kirkeministeriets analyse af svarene, og mange af svarene kan være ganske svære at placere. Den elektroniske afstemning kom på initiativ fra Kristeligt Dagblad. Vi var helt klar over, at hvis vi sagde til Kristeligt Dagblad, at vi ikke ville være med, ville vi blive hængt ud for, at vi ikke turde, fordi vi godt vidste, at afstemningen ville gå imod os. Sådan er vilkårene i pressen. Derfor sagde vi ja, og mange menighedsråd blev enormt sure, for nu havde de lige afgivet høringssvar, og så kom der minsandten ét spørgsmål til. Der kom ikke ret meget ud af det, og derfor har I heller ikke kunnet se ret meget om det i avisen. Besvarelsesprocenten var relativt lavt, og resultaterne var nøjagtigt de samme, som man kendte i forvejen.

Et fællesudvalg har ikke større demokratisk legitimitet end kirkeudvalget. En af jer siger, at kirkeudvalget har fungeret som et begravelsesvæsen. Men pointen er, at et fællesudvalg er valgt af menighedsrådene, altså folk hvor det kirkelige står på dagsordenen. Hvis I nogensinde havde haft møde med Folketingets Kirkeudvalg, vil I vide, at der sidder en del mennesker i kirkeudvalget, der faktisk ikke er ret interesseret i kirkespørgsmål. Fra hvert parti er der normalt en kirkepolitisk ordfører, der er interesseret. De store partier har flere medlemmer, og de er minsandten ikke altid ret interesserede, og heller ikke altid særligt vidende, kan jeg hilse at sige. Så Folketingets Kirkeudvalg er efter mine temmelig mange erfaringer ret blandet.

Det er også en enormt flot påstand at sige, at vi ikke har nogen love. Vi har masser af love og bekendtgørelser. Jeg nævnte i går, at den gang vi havde materialet på papir, fyldte retsreglerne 1.000 sider. Og så bliver jeg altså lidt harm, når du slutter med at sige, at hvis der bare stod, at hver skulle sørge for sig og sine, så var alt i orden. Hvad så med de mennesker, der ikke kan sørge for sig og sine? Jeg mener faktisk, at det altid har været en kirkelig opgave og en menneskelig opgave at tage sig af dem. Det er en gammel tradition, som går helt tilbage til 2. Mosebog, hvor der står, at man skal tage sig af enken og den faderløse og den fremmede. Det findes i Jyske Lov og går videre i Danske Lov.

Det har været en del af den danske retstradition, at man på en eller anden måde også tog sig af dem, der ikke kunne tage sig af sig selv, og jeg synes, det er meget vigtigt i et samfund som det danske.

Jeg er enig med Gustav Sørensen i, at Folkekirkens Fællesudvalg kan give bedre muligheder for langtidspanlægning, og at det kunne have givet os en bedre position i spørgsmålet om konfirmandforberedelsen. Og her kan jeg lige besvare en anden kommentar om, hvor Landsforeningen var henne i det spørgsmål. Prøv lige at tænke på, hvad Landsforeningen er. Landsforeningen er ikke en del af det kirkelige demokrati med menighedsråd og provstiudvalg og stiftsråd. Landsforeningen er en interesseorganisation for folk, der sidder i disse organer. Vi har ingen lovgivningsmæssige krav på overhovedet at blive inddraget i forhandlinger om sådan noget som skolelove og konfirmandundervisning. Og jeg tror faktisk, vi ville være blevet afvist ret barskt, hvis vi begyndte at blande os. For det er ikke engang menighedsrådene, der forhandler om konfirmandundervisningen og dens placering. Det gør præster og provster. Vi har ikke en naturlig plads i det gældende forhandlingssystem, men det kunne et fællesudvalg få, og derfor vil det styrke folkekirken. For I har ret i, at det ikke er nogen rar oplevelse at vide, at man overhovedet ikke tænkte på folkekirken. Eller hvis man tænkte, så sørgede man for at skubbe den ud.

Ete Forchhammer spørger, hvad der har hindret de eksisterende råd i at handle. Noget af det, der har hindret, er mangel på et ordentligt lovgivningsmæssigt grundlag, f.eks. for at lukke kirker, hvor man mener, det er nødvendigt. Det har man bl.a. også henvist til i København. Man kan så sige, at Københavns Stift lige siden 1976 har råbt op om, at der kunne blive brug for at lukke kirker, så jeg vil mene, at Folketinget har haft masser af tid til at få skabt et ordentligt lovgivningsmæssigt grundlag. De har bare ikke villet gøre det, fordi der ikke er stemmer i at sige, at man vil lukke kirker.

Jeg er ligesom Ete Forchhammer ked af, at der ikke indgår en organisationsanalyse i betænkning 1544, fordi det ville være godt, hvis man som en del af baggrunden i betænkningsarbejdet havde kunnet se på opgavefordelingen og på, hvordan det fungerede mellem menighedsrådene, provstiudvalgene og stiftsrådene. Jeg nævnte det både på konferencen på Christiansborg forud for udvalgets nedsættelse og senere i udvalget. Men det var der ikke basis for. Der var ikke så mange andre, der var interesseret i det, og derfor bevæger betænkning 1544 sig udelukkende oppe på det nationale plan. Og en gang imellem er der nogle bemærkninger, der for en sikkerheds skyld siger, at et eller andet ikke har konsekvenser for andet. Men analyserne er lavet på det nationale plan, og ikke på de andre. Det mangler vi stadigvæk.

Lis Grove-Rasmussen siger noget, der vil vække meget forskellige holdninger her i salen, men har jo fuldstændig ret. Som vores folkekirke er skruet sammen, er det rent talmæssigt sådan, at det de fleste steder er de små sogne, der sidder på stemmemajoriteten. Og det er fordi, vi har den regel, at uanset hvor lille sognet er, så er der i hvert fald 5 medlemmer i et menighedsråd. Og selv om man så ved f.eks. budgetsamrådet skal have vægtede stemmetal, vil det typisk være de små sogne, der har flertallet og derfor også kan fungere som stopklods. Det er en af de spændinger, der er indbygget, og det skal vi ikke undervurdere. Jeg hører om det fra ganske mange sider.

Og hvor blev bestyrelsen af i 1544, spørger Mogens Kühn. Som jeg lige har sagt, er Landsforeningen af Menighedsråd ikke en del af det egentlige kirkelige demokrati i snæver forstand. Vi er en interesseorganisation på linje med Præsteforeningen. Det er bare nogle andres interesser, vi varetager. Og derfor er vi selvfølgelig ikke repræsenteret. En interesseorganisation skal ikke være direkte repræsenteret i sådan et organ. Hvad et sekretariat angår, kan jeg sige, at Landsforeningens to repræsentanter i udvalget arbejdede kraftigt for, at fællesudvalget skulle have et selvstændigt sekretariat, der ikke skulle placeres i Kirkeministeriet, men det var vi altså de eneste, der mente. Vi var jo 20 mennesker i udvalget, så det kom vi ikke igennem med, så derfor er det foreslået placeret i Kirkeministeriet.

Det har været forsøgt flere gange at flytte stiftsgrænserne, senest vel i den blå betænkning. Her forsøgte man netop at foreslå, at Lolland-Falsters Stift i stedet kunne omfatte det gamle Præstø Amt eller Storstrøms Region, dvs. at Møn og Sydsjælland skulle høre til Lolland-Falsters Stift. Men så protesterede de jo som rasende på Møn og i Sydsjælland, for de følte det som en degradering, fordi de hører til et af de allerældste stifter, nemlig Roskilde. Så de ville ikke have noget at gøre med det der opkom-

lingsstift i Maribo. Forsøg på ændringer er strandet hver gang, og det er en af skævhederne, der jo svarer til skævhederne i sognestrukturen. Det er også klart, at et stift som Maribo slet ikke kan magte de samme opgaver som et stift som Helsingør, der har mange flere indbyggere. Når man oven i købet tænker på, at Maribo er et af de stifter, der er voldsomt plaget af afvandring - der er en netto-afvandring på 900 om året fra Lolland og en netto-afvandring på 600 om året fra Falster – og der er, så vidt jeg ved, i øjeblikket på Lolland under 900 mennesker pr. kirke. Det er ikke lette arbejdsvilkår.

6. Forelæggelse og godkendelse af bestyrelsens beretning om arbejdet i det forløbne år

Bestyrelsens beretning fremgik af årsrapport 2014, som forud for delegeretmødet var sendt til årsmødedeltagerne. Beretningen var opdelt i hovedafsnit.

Beretningens hovedafsnit "Personale"

76, Inge Espensen: Tak til formanden for en god og konstruktiv kommentar til den aktuelle situation. Der står ganske kort i beretningen, at kirkeudvalget er positivt over for Landsforeningen som arbejdsgiverorganisation. Hvad sker så nu? Hvem gør noget? Vi står foran overenskomstforhandlingerne 2015 lige her efter sommerferien, og det efterlader nogle spørgsmål. Når nu Landsforeningen ikke er en arbejdsgiverorganisation, men en interesseorganisation, som i henseende til at få indflydelse lever på Kirkeministeriets nåde og velvilje, hvordan vil Landsforeningen så få indflydelse på de kommende overenskomstforhandlinger, og hvordan vil man inddrage kontaktpersonerne i de krav, der skal opstilles?

Lone Wellner Jensens kommentarer hertil: Det er et helt relevant spørgsmål at stille. Der sker det, at Folketingets Kirkeudvalg har sendt os hjem for at udarbejde en skitse til realiseringen af en arbejdsgiverorganisation. De ville gerne se en skitse og et helt konkret forslag til, hvordan vil vi løfte opgaven rent organisatorisk, og de vil gerne have en nøje beskrivelse af, hvordan organiseringen skal være, og hvordan vi forestiller os, at processen til gennemførelse skal være. Det arbejder vi på i øjeblikket, og vi regner med i det tidlige efterår at forelægge det for kirkeudvalget. Og hvordan vil vi få indflydelse på de kommende overenskomstforhandlinger? Som du selv siger, lever vi på Kirkeministeriets nåde i den sammenhæng. Vi får indflydelse ved at være bisiddere i overenskomstforhandlingerne. Og vi forsøger at øge vores indflydelse ved at være rigtig, rigtig, rigtig velforberedte. Og så har vi en lille følgegruppe til de folk, som er bisiddere i forhandlingerne, og vi er i kontakt med hinanden hele tiden, så vi er i stand til at optimere den politiske proces i vores bagland. Jeg synes, det er helt relevant at spørge, hvordan vi vil inddrage kontaktpersonerne. Det har vi faktisk ikke diskuteret, men vi vil gå hjem og gøre det nu. Det er selvfølgelig lidt besværligt at skulle indhente erfaringer hos kontaktpersonerne på de helt specifikke, meget tekniske områder, men vi vil i udvalget tænke over, om vi på en eller anden måde kan inddrage kontaktpersonernes erfaringer med de overenskomster, der har været indgået. Så tak for den idé.

Beretningens hovedafsnit "Styrelse og struktur"

106, Verner Bech: Tak til Landsforeningen for at have været med til at skubbe på, så vi fik en lang høringsfrist forrige gang, og for at vi igen har fået 2 måneder til at komme med høringssvar på styringsstrukturen. Det er ikke normalt, når man behandler nye lovforslag inden for de ting, der sker inde på Christiansborg - i hvert fald ikke de sidste år, hvor svarfristerne er blevet kortere og kortere. Vi står over for noget nyt, og vi diskuterer og drøfter, og det er rigtig værdifuldt, at vi gør det. Når vi står foran noget nyt, er det ofte, som om vi har et bjerg foran os. Vi ved, hvad vi har på vores side af bjerget, og det er vi trygge ved. Det kan godt være, der er noget på den anden side af bjerget, men gider vi gå derover for at se det. Hvad nu, hvis det er en rigtig fantastisk dal, der er på den anden side? Kunne man fra Landsforeningen hjælpe os lidt til at se, hvad er der på den anden side? Vi har noget, der er godt, og hvorfor lave om det. Hvorfor lave om på noget, der ikke er gået i stykker? Men vi fylder jo heller ikke olie på vores bil eller afkalker vores kaffemaskine, fordi den er gået i stykker. Vi gør det for, at den skal blive ved med at køre godt.

40, Svend Hovard: Tak til Landsforeningens bestyrelse for at gå videre med den nye valgform til menighedsrådsvalget. Som et råd til jer, har vi snakket om det at kunne indlevere en liste med kun 5 stillere. Vi kunne overveje at sætte det lidt højere, f.eks. 10. Det er jo meget nemt, og det medfører et godt demokratisk valg, men stadigvæk et valg til et sted mellem ¼ og ½ million kr. Man kunne måske godt forlange lidt mere end 5 stillere.

Og så er der kirkelukningerne. Nu mener jeg, at vi på Nørrebro er færdige. Vi har lukket 2 ud de 8 kirker, vi har, og nu vil vi gerne have ro et stykke tid. Men jeg er meget enig i, at man nok ikke kan finde et totalt objektive kriterium for, hvordan man lukker kirker. På Nørrebro har det været en meget lang proces. Vi blev i løbet af 90'erne opmærksomme på, at der var et problem. Vi har så langsomt spillet med, det har været blodigt, og der har været afstemningsvalg i sognene. Men nu er det altså slut. Træet er fældet, og 2 kirker er leveret tilbage til Kirkefondet. Det kan godt lade sig gøre, men det er en tidskrævende proces. Det har reelt taget 20 år, fra vi begyndte at drøfte, at der burde nok gøres noget, fordi der var lidt meget bygningsmasse i forhold til pengene og en medlemsprocent på 44½. Vi kan godt se, at det kan lade sig gøre med en mindre bygningsmasse. Jeg vil opfordre alle jer derude på landet: Start processen, for pokker. Vi ved, at det ikke går i længden. Start processen nu, og tag jer så de 20 år, der skal til for, at man kan lande det. Man kan faktisk godt blive enige om at gøre noget. Find jeres løsninger i samarbejde med dem ovenfra. Det er dem, der skal trykke på, ellers sker der jo ikke en brik.

179, Kjeld-Ole Munk: Jeg har nogle kommentarer til strukturdebatten, for især i går blev bekymrede argumenter afvist. Det er lidt problematisk, for bekymring også er et relevant argument. Man er nødt til at tage bekymringer alvorligt. Og nogen bragte Sverige på banen. Man kan ikke bare feje dem af med, at sådan er det ikke her. Vi er nødt til at se, hvordan erfaringerne er, også i vores naboområder. Et andet spørgsmål: Hvor demokratisk er det oplæg til et kirkeudvalg? 10 valgt i stifterne er sådan set fint nok, men ifølge flertalsforslaget skal der vælges 4, som skal vælges for at dække mindretallene. Det er for svagt. Den gruppe skal være større, og man skulle måske overveje at tage dem fra de frivillige organisationer.

Til sidst: Jeg læser det måske forkert, men i oplægget fokuseres der på de menighedsråd, der har svaret positivt til spørgsmålet om, hvorvidt man skal have mere kontrol med landskirkeskatten eller fællesfonden. Og det har vores menighedsråd i Greve f.eks. svaret positivt på, men til gengæld var man ikke indstillet på, at man skulle have et udvalg til indre anliggender. Og et stort flertal af dem, der gav høringsvar, gik imod et udvalg for indre anliggender. Jeg synes, det bliver blandet lidt sammen her.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Det, jeg vil sige, tages ganske vist op på et senere tidspunkt, men jeg kan ikke umiddelbart acceptere, at vi ikke lige nævner de nye valgformer ved menighedsrådsvalget. Vi havde dem oppe og vende på vores midtvejsmøde, hvor jeg i den grad følte, at formanden for udvalget affærdigede, at vi andre kunne mene noget andet. Man er gået til kirkeudvalget uden at have snakket med Landsforeningens medlemmer, altså de delegerede, om hvordan der skal vælges til menighedsrådet. Vi var meget uenige sidste år, da spørgsmålet var bragt op her, og derfor har vi fra Silkeborg Provsti også et forslag med, som vi kommer til senere. Hvis I troede, I kunne pakke den ind her, og hvis I troede, I bare kunne affærdige os på den måde, som man gjorde ved midtvejsmødet, så glem det.

Inge Kjær Andersens bemærkninger til indlæggene: Først vil jeg sige tak for takken. Det var rart at høre, at bestyrelsen ind imellem kan gøre noget rigtigt. Verner Bech synes, at det kunne være rart, hvis vi også beskæftigede os med, hvad der skulle ske på den anden side af reformen. Og det har vi sandelig også tænkt os. Men vi har ikke kunnet gå i gang endnu, fordi vi har først lige fået betænkningen, og den skal jo også igennem Folketinget. Det er jo lidt dumt at bruge kræfter på at arbejde med noget, som vi overhovedet ikke ved, hvor lander. Og det har vi ingen idé om lige nu, men du kan være helt tryk ved, at vi som landsforeningen selvfølgelig vil gå ind i arbejdet med, hvad vi skal gøre fremadrettet.

Som jeg forstod Kjeld-Ole Munk, vil han gerne have flere valgte til udvalget. Og så forstod jeg, at du gerne ville have at os til at give nogle pladser til de frivillige folkekirkelige organisationer. Jeg tror ikke, det er realistisk at få et større udvalg. De politiske røster peger måske i højere grad på, at forslaget in-

deholder for mange pladser. Jeg synes også, man skal tænke over, at hvis man gerne vil have et udvalg, der aldrig kan blive enige om noget som helst, så er det en rigtig god idé at sætte så mange mennesker som overhovedet muligt i udvalget. Men hvis vi gerne vil have et udvalg, som på en eller anden måde skal nå frem til enighed om noget, tror jeg, at vi skal holde os til de 10 plus 4. Jeg kan oplyse, at bestyrelsen afgiver et høringssvar til betænkningen, og der foreslår vi, at alle 14 læge medlemmer vælges samlet i en valgrunde, sådan at hvert stift stadigvæk bliver repræsenteret, men også sådan, at vi alle sammen vælger dem, der skal med for at sikre den størst mulige geografiske og holdningsmæssige repræsentation i fællesudvalget. Derved kan de 14 sikre, at alle bliver repræsenteret, og alle bliver hørt, samtidigt med at vi får et funktionsdygtigt udvalg.

Beretningens hovedafsnit "Økonomi, bygninger og kirkegårde"

456, Karen Bækbøl: Jeg er kirkevæрге i Tønning middelalderkirke og Tønning kirkegård. Det er i Horsens Provsti. I onsdags havde vi et meget positivt besøg af en kirkegårds konsulent fra Århus, og vi gik tur langs med gravstederne sammen med vores kirkegårdsleder. Han peger på det ene flotte blomsterpyntede gravsted sted efter det andet, men stopper op en række steder, hvor gravene er sløjfet for nyligt. Det skyldes en genetableringslov, vi fik for 2 år siden, der betyder, at man skal betale for fortsat at have et gravsted, som er udløbet efter de 25 år. Da fru Hansen hørte, at hun – fordi hun bor i Horsens Provsti - skulle betale 750 kr. hvert år for forældrenes gravsted foruden vedligeholdelse, blomster og gran, sagde hun nej. Så nu ligger der et sted, måske med græs, hvor der stadigvæk kommer mælkebøttefrø og elmetræer flyvende, og som skal passes og plejes, men hvem skal betale? Det skal kirken. Det er altså en dårlig forretning. Fik vi loven, fordi man troede, man lige kunne lave lidt ekstra penge? Det mærkelige er, at det i Odder kun koster det halve af, hvad det koster i Horsens, og i Ulkebøl kun en fjerdedel. Så er det jo lidt en skam, at vi ikke bor i Ulkebøl. Jeg synes, loven skal væk. Vi mister penge, og vi mister kunder på den.

42, Ete Forchhammer: Jeg kommer fra Københavns mindste kirke, men jeg føler det lidt som musen og elefanten, for nok er vi små, men de store kirker i indre by ville have det meget dårligt, hvis ikke de blev understøttet af alle os ude i periferien. Og jeg savner virkelig, at man vil gøre mere for kirken som kulturarvsværner og -beskytter. Jeg ved ikke, om det skal skilles ud, men der skal gøres noget, sådan at kulturarven får lov til at være kulturarv.

Og så vil jeg lige spørge om, hvor sognebåndsløsere tæller med i medlemsprocenterne.

543, Poul Christian Tulinius: Jeg kommer fra Varde, og vi er bekymrede over den tanke, at samfundets støtte til folkekirken nu ser ud til at skulle være et bloktilskud. Vi forudser, at det bliver meget lettere at regulere på fra statens side. Og så er der meget stærke rygter om at fjerne civilregistreringen fra folkekirken, og det er tilsyneladende ikke bare rygter. Det betyder noget for økonomien, for har vi først et bloktilskud, vil der derefter komme et argument for at gøre dette bloktilskud mindre, hvis det går, som nogen i Kirkeministeriet regner med: først går vi over til bloktilskud, og derefter fjernes navnestoffet fra kirken.

538, Agnes M. Johannessen: Inge Lise Pedersen, du spurgte i går om, hvor længe vi skal blive ved med at kalde det den nye regnskabsmodel. For mig er det hele nyt, for jeg startede først i branchen sidste år. Jeg arbejder på et regnskabskontor, hvor vi laver regnskab for en del sogne, og da vi skulle aflevere regnskaberne elektronisk, var der et problem i, at man som menighedsråd skal skrive under på et regnskab, der er afleveret i økonomiportalen. Det er ikke ret demokratisk. Det bør være sådan, at man først har det med på menighedsrådsmødet, hvor man godkender det og får det skrevet i sin protokol, og til sidst afleveres det. Vi skal have praksis lavet om.

358, Arne Waage Beck: Jeg har gjort mig den ulejlighed for nylig at kigge lidt på, hvordan regnskabs tallene ser ud for 2011, 12 og 13 for mit eget provsti. Når jeg sammenholder det med, hvad der står i de opgørelser, man kan finde på nettet om hele landets folkekirkelige omkostningsniveau, så bliver jeg lidt rystet. Der står ikke noget som helst i beretningen om kirkegårdes drift. Er I klar over, at vi netto bruger godt og vel en milliard kroner af vores kirkemidler til at drive kirkegårde for. Det er voldsomt mange penge. Vi har i Frederikshavn Provsti hyppigt en diskussion om at bringe vores egenfinansieringsprocent op, og jeg skændes lidt med provsten om, hvorvidt det er givtigt og frugtbart at diskutere

egenfinansiering. Vores kirkegårdsdrift er voldsom løntung, og det skal vi forholde os til. Vi kan ikke bare smide folk ud af kirkegårde og sige, at vi ikke vil vedligeholde dem. Men det koster os mange penge. Jeg bemærkede i går, at for nogle folkekirkemedlemmer er det vigtigere at have en ordentlig kirkegård, end at der sker så meget andet.

Niels Hørlycks kommentar til indlæggene: Det med de sløjfede grave og forlængelsesafgiften er først indført her for nylig, så vi skal helt klart have en evaluering af, hvordan systemet fungerer, og hvad vi kan gøre bedre. M.h.t. bloktilskud og personregistrering kan vi i første omgang kun se til fra sidelinjen og så reagere på det, der sker. Og selvfølgelig skal vi reagere, hvis vores økonomi bliver ringere. Vi er i gang med at drøfte problematikken omkring aflevering af regnskab med ministeriet. Jeg tror også, at det løser sig med at få de rigtige ting godkendt, så man kan få skrevet regnskabet ud i forvejen og alt det der.

Inge Lise Pedersens kommentar til indlæggene: Ete Forchhammer taler om kulturarven, hvor nogen groft sagt siger, at pengene bruges i indre by, men betales af dem, der er lidt længere ude. Det er mere en intern københavnsk fordelingsdiskussion, synes jeg. Men hvis man fandt en anden måde at sikre vedligeholdelsen af kulturmindeesmærker på, kunne man komme ud over nogle af de lokale slagsmål i provstierne. Du spurgte, hvordan sognebåndsløsere blev talt med. Sognebåndsløsere tælles med der, hvor de bor, og ikke der, hvor de har løst sognebånd.

Beretningens hovedafsnit "Medlemsservice"

Søren Abildgaard indledte drøftelsen: På delegeretmødet sidste år blev der i forbindelse med debatten om kontingentmodellen efterlyst nogle oplysninger om, hvilke menighedsråd der trækker på hvilke typer af rådgivning i Landsforeningen. Fra februar til og med april måned har sekretariatet registreret alle indkomne henvendelser, og det viser sig, at 25% af tiden med rådgivningsydelse går til små menighedsråd med under 7 medlemmer, 48% af tiden går til menighedsråd med fra 7-11 medlemmer, og endelig går 27% af tiden til de store menighedsråd med mere end 11 medlemmer. Tiden bruges altovervejende på rådgivning i personaleforhold, nemlig 73%. 16% går til andre juridiske spørgsmål, og resten fordeler sig på en række småting. Hvis man holder tallene op mod de kontingenter, der betales, så vil man kunne se, at de små menighedsråd med mindre end 7 medlemmer betaler 39% af det samlede kontingent, de mellemstore menighedsråd betaler 45% af kontingentet, og de store menighedsråd betaler 16% af kontingentet. Så det vil være en oplagt konklusion at drage, at de små menighedsråd betaler forholdsvis meget i forhold til deres træk på rådgivningsydelserne. Og de store menighedsråd betaler relativt lidt i forhold til deres træk på rådgivningsydelserne. Men det er selvfølgelig kun en delmængde af den samlede ydelse, man modtager for sit kontingent til Landsforeningen.

34, Gorm Skat Petersen: Det er rart at se, at regnskabskontoret påvirker Landsforeningens samlede regnskab med et positivt resultat. Da regnskabskontoret for år tilbage blev nævnt som en mulighed, udtrykte forsamlingen her tydeligt, at der skulle være vandtætte skotter mellem landsforening og regnskabskontor, således at forstå at regnskabskontorets kunder skulle betale alle omkostninger, og at resultatet fra regnskabskontoret derfor kunne gå i nul. I 2013 bidrog regnskabskontoret med et dækningsbidrag på 57.000 kr. og i 2012 med et negativt dækningsbidrag på 124.000 kr. Disse resultater er vel at mærke uden, at regnskabskontoret bidrager til lokaleudgifter og øvrig administration. Hvis Landsforeningens regnskabskontor skal være 100 % selvfinansierende, hvad udgangspunktet vel har været, skal man opkræve rundt regnet 3-500.000 kr. mere hos kunderne eller hente dobbelt så mange kunder ind i folden. Beregningerne er foretaget ud fra, at Landsforeningens samlede antal ansatte er 30, og at regnskabskontoret har 4 medarbejdere. Da man indtil videre har undladt at sætte priserne op, betyder det, at alle vi menighedsråd, der ikke benytter regnskabskontoret, bidrager til driften af det. Det virker ikke rimeligt, og det er i høj grad konkurrenceforvridende i forhold til andre spillere på markedet, herunder især samarbejdsfora mellem menighedsråd. Jeg er selv formand for en kirkeadministration, der har 33 menighedsråd som medlemmer. Vi kæmper med at få økonomien til at løbe rundt og samtidigt tage en rimelig betaling for ydelserne. Hvorfor skal vi og andre samarbejdsfora udsættes for konkurrence fra vores egen forening? Min opfordring er derfor, at bestyrelsen overvejer regn-

skabsprincipperne og husker på formaningerne om, at regnskabskontoret skal være selvfinansierende. Alternativt må man overveje, om det er rimeligt, at Landsforeningen tilbyder disse ydelser.

Niels Hørlycks bemærkninger til indlægget:

Under fremlæggelsen af regnskabet, vil jeg sige en del om regnskabskontoret, men jeg vil godt lige tage et par enkelte ting her. Du nævner konkurrenceforvridning. Det er jeg ret overbevist om, at der ikke er tale om. Dels er der nogen, der har valgt os fra, fordi vi var for dyre. Og dels lægger vi 25 % moms på. Det gør I ikke, når I samarbejder mellem menighedsråd, og det tager toppen af konkurrenceforvridningen. Og i forhold til at skille det ad vil jeg sige, at det stort set er umuligt. Vi har mange opgaver, vi laver for alle menighedsråd, og spørgsmålet er, om de menighedsråd, der får lavet regnskab hos os, skal betale for det, de kan få gratis ved ikke at få lavet regnskab hos os. Men jeg kommer tilbage til det senere under regnskabet.

Beretningens hovedafsnit "Foreningens organisation"

Søren Abildgaard: Indledende og som supplement til det, der står i den trykte beretning omkring foreningens organisation vil jeg gerne ride forløbet op. I august 2013 blev distriktsforeningerne orienteret om, at der var behov for at ændre vedtægterne nogle steder for at være i overensstemmelse med Landsforeningens nye vedtægter. Det blev distriktsforeningerne påmindet om i november 2013, og da vi i bestyrelsen erfarede, at det stadigvæk var et problem, blev der udarbejdet et foreningsretligt responsum i februar 2014. Det kom relativt sent i forhold til nogle af de generalforsamlinger, der allerede var ved at blive afviklet på det tidspunkt, men det var i forlængelse af to påmindelser om, hvad der var nødvendigt at gøre for at efterleve vedtægterne. Endelig har sekretariatet ydet rådgivning til de distriktsforeninger, der har haft behov for det. Desuden ligger der i de nye vedtægter også et krav om, at distriktsforeningerne skal sende referater fra deres generalforsamlinger til sekretariatet. Den 6. maj blev distriktsforeningerne mindet om at sende referater og vedtægter inden den 19. maj. Hvordan er det så gået i de 45 distriktsforeninger? Vi har modtaget 31 vedtægter, der opfylder de nye bestemmelser. Nogle er lidt uklare, men der er jo heldigvis også et vist juridisk spillerum, som gør, at de også er kommet med ud fra en fortolkning inden for hensigten. Vi har 8 gamle vedtægter, som ligger i arkiv, eller som vi har modtaget i 2014, der ikke opfylder de nye bestemmelser. Og så er der endelig 6 distriktsforeningers vedtægter, som ikke er modtaget. Det afgørende er jo selvfølgelig, at der er foretaget et valg af delegerede i de 45 distriktsforeninger, og det fremgik også af det foreningsretlige responsum, der blev sendt ud. Og vi kan sige, at samtlige 45 distriktsforeninger i hvert fald har indberettet delegerede. Vi har kun modtaget 32 referater fra generalforsamlinger i 2014, og for 5 distriktsforeninger er situationen den, at vi hverken har modtaget vedtægter eller referater. Nu blev vedtægterne altså ændret i 2013, og der har været et år til at få bragt vedtægterne i orden eller i hvert fald til at sørge for, at der skete et valg af de delegerede. Så der skal lyde en kraftig opfordring fra min side til at få bragt forholdene i orden hurtigst muligt, så vi er sikre på, at alle vedtægter er i overensstemmelse med Landsforeningens vedtægter på det her område.

81, Bent Peetz: Ja, vi har jo sagt ja til, at vi gerne vil være arbejdsgiverforening, men er vi også parat til det organisatorisk? Har vi gjort os nogen tanker om, hvordan vi styrer det at være arbejdsgiverforening? Er det bestyrelsen alene, der skal godkende overenskomsterne, og hvis det er det, skal der så være 6 gejstlige med i bestyrelsen, som ikke har noget at gøre med forhandlingen vedrørende de andre? Skal vi have et repræsentantskab, eller hvordan skal vi kunne godkende strejker, lockouter, osv.?

417, Rita Bitsch Andersen: Det drejer sig om den eksterne repræsentation, hvor jeg kan se, at vi er trådt ud af uddannelsesinstitutionernes bestyrelse. Derude i vandkants-Danmark, hvor jeg kommer fra, var vi ellers så naive at tro, at vi derigennem kunne få lidt indflydelse på den konfirmandundervisning, som vi har så svært ved at gennemføre. Så hvad er vi medlem af nu, har vi lytteposter, eller har vi nogle rigtige poster?

Søren Abildgaard hertil: Det er fuldstændig rigtigt, at bestyrelsen har besluttet at fokusere foreningens arbejdsindsats i forhold til den eksterne repræsentation. Det betyder, at vi har skåret vores deltagelse i eksterne organer ned fra cirka 60 til omkring 25. Og bestyrelsen har valgt at lægge vægt på de områder, hvor vi har en generel mulighed for politisk indflydelse, og at bortprioritere det arbejde,

der primært drejer sig om den løbende drift af f.eks. institutioner. Og det gælder så også uddannelsesinstitutioner, kirkemusikskoler, osv., hvor vi ikke længere deltager i bestyrelsesarbejdet. Vi ønsker stadigvæk at være repræsenteret i aftagerpaneler, hvor man drøfter, hvad uddannelserne skal sætte kandidaterne i stand til at kunne for at blive ansat af menighedsrådene. Vi har vurderet, at det var et mere relevant sted at gøre vores indflydelse gældende end at sidde i en bestyrelse og deltage i de løbende driftsbeslutninger i en uddannelsesinstitution.

Lone Hvejsel bemærkninger til indlæggene: Jeg er meget glad for at være præst. Det eneste tidspunkt, hvor jeg er ked af at være det, er, når nogen mener, at det diskvalificerer mig til at være et fuldgældigt medlem af bestyrelsen i Landsforeningen. I det øjeblik jeg træder ind i Landsforeningens bestyrelse, betyder det ikke noget, om jeg er gejstlig eller ej, for så gør jeg et stykke arbejde, fordi jeg er menighedsrådsmedlem.

Til spørgsmålet om hvordan organiseringen skal se ud: Det arbejder vi med lige i øjeblikket. Vi er midt i en proces med at beskrive, hvordan hele organisationen skal se ud, så jeg kan ikke svare helt konkret, men sige, at der naturligvis skal være en politisk proces omkring det, som det er muligt at følge. Det er helt klart ikke er noget, som bestyrelsen alene skal sidde på.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Jeg synes, det er en lille smule usmageligt, at vores landsforening behøver at have et advokatresponsum til at fortælle os, hvad vi må, og hvad vi ikke må. Det kan vi da godt finde ud af ude i distriktsforeningerne. Og vi kan godt ændre vedtægterne sådan, at de passer til det her, og det forsøger vi da også. Men at gøre det til så stor en sag? Det er jo Landsforeningen, der i øjeblikket prøver på at fortælle distriktsforeningerne, hvordan vi skal gøre tingene. I andre foreninger tager man det nedefra og op og oppefra og ned. Men det er fint med et responsum til os menige medlemmer.

106, Verner Bech: Søren Abildgaards fortæller, at der er distriktsforeninger, som Landsforeningen ikke har modtaget vedtægter og referater fra. Det er lidt problematisk, synes jeg. Hvordan kan Landsforeningen vide, om de valgte delegerede her overhovedet er valgt lovligt, hvis ikke de har modtaget hverken vedtægter eller referat? Der kan sidde en hel del delegerede her, som slet ikke har stemmeret.

Inge Lise Pedersen hertil: Se, nu er vi jo inde i den kerne, som gjorde, at vi fandt det nødvendigt at få et responsum. Der var et kæmpe flertal, der sidste år vedtog en vedtægtsændring på forslag fra et menigt medlem af Landsforeningen. Det er der så en del distriktsforeninger, der ikke har følt sig forpligtet til at leve op til, og det sætter nu engang en bestyrelse i en meget vanskelig situation. På den ene side ønsker vi ikke at være politimyndighed, der kontrollerer mere end nødvendigt. Men på den anden side blev der vedtaget nogen regler på sidste årsmøde, og hvis ikke vi følger dem året efter, ville andre kunne sige som Verner Bech: Er det overhovedet de rigtige folk, der sidder her, og har de overhovedet stemmeret? Derfor var vi nødt til at få et sagkyndigt indspil til, hvor langt kan vi strække os. Og derfor har vi gjort alle mulige andre ting for at indhente supplerende oplysninger. F.eks. har jeg talt med en, som jeg kender, og som jeg troede stadig sad i en distriktsforenings bestyrelse. Hun var så trådt ud for et år siden, men det havde de heller ikke indberettet nogen steder. Jeg ringede til hende for at høre, hvordan valget af delegerede var gået til. Og hun bevidnede, at der havde fundet et valg af delegerede sted, og hun sendte også en mail om det. Okay, sagde vi så. De delegerede er altså lovligt valgt, for det har vi et vidneudsagn om fra en i øvrigt i almindelighed pålidelig person, som også har også sendt en mail om, at hun vil stå inde for det. Så vi har gjort rigtig meget for at leve op til det, Verner Bech. Efter alt, hvad vi ved og kan finde ud af, er de tilstedeværende lovligt delegerede. Men jeg må også sige, at jeg som formand er lidt skuffet over, at man ikke kan tage sig sammen til at sende tingene ind eller - som i visse tilfælde - sender et uforkammet brev om, at vi aldeles ikke skal blande os i det. Jamen, det er vi jo nødt til, når årsmødet sidste år har vedtaget det.

421, Egon Espersen: Jeg vil gerne komme med en opfordring til Landsforeningen. Når der er valgt en ny bestyrelse og en ny formand i de lokale distriktsforeninger, sidder man faktisk temmelig alene derude. Jeg anede ganske simpelt ikke, hvad jeg skulle stille op, da jeg blev valgt som ny formand for to år siden. Derfor vil det være fint, hvis Landsforeningen kunne sende et velkomstbrev til de nye besty-

relser og nye formænd, hvor I fortæller, hvad der forventes af os, hvad vi kan forvente af Landsforeningen, og hvem man kan henvende sig til. Så vil vi føle os meget mere inddraget i foreningens arbejde.

500, Bitten Vad Nedergaard: Til Inge Lise og bestyrelsen: Jeg er en lille smule ked af det. Jeg synes, det er virkelig fedt og dejligt, at I brænder så meget for det fællesudvalg. Men I bliver nødt til at anerkende og hjælpe alle de menighedsråd og alle os, som måske er lidt i tvivl eller lidt skræmte over de ændringer, det medfører. Vil I ikke godt lade være med at ignorere, at vi har det på den her måde, som jeg føler, det er sket under punktet med styrelse og struktur?

134, Vagn Simonsen: Øh, jeg hedder Vagn øh Simonsen, øh nr. øh 134. Jeg undrer mig øh så meget over øh, at så mange øh talere øh bærer sig ad med at få øh'er blandet ind i deres øh kommentarer. Det er desværre noget, der smitter øh alle os andre, og jeg kender det øh også fra danske medier, hvor øh kommentatorer skal sige noget. Øh er i dansk retskrivning et øh udråbsord. Så øh, hvad skal man øh bruge det til?

Inge Kjær Andersens kommentar hertil: Øeh, det har jeg ikke nogen kommentar til. Men til gengæld vil jeg godt sige til Bitten og alle andre, som er bekymrede over det folkekirkelige udvalg. Jeg anerkender bestemt, at man kan have det sådan, og jeg synes også, det er fair og reelt at have det sådan. Jeg vil foreslå, at vi indgår en deal. Når vi nu finder ud af, hvordan det her ender, så skal alle os, der brænder rigtig meget for det, stille op og trøste, rådgive og vejlede jer, der er utrygge ved det - og omvendt. Kan vi ikke lave den aftale?

243, Carl Aage Clausen: Efter Vagn Simonsen tør jeg også godt, for jeg synes, der ligger så meget her. Jeg kommer fra et lille sogn nede på Lolland-Falster. Det er nemt nok at rive kirker ned inde på Nørrebro, for der har de ikke nogen kirkegård. I kan bare jævne det hele, og så skidt med det. Vi har kirker, der ligger midt på kirkegårde, som vi værner om, så det kan vi altså ikke bare lige gøre. Det med de små sogne, der har den store magt, lyder vældig godt i vore ører, for vi er 21 fuldgældige medlemmer for 1.400 sjæle. Det har vi ikke nogen problemer med. Hvad angår økonomi kan jeg jo ikke lade være med at tænke på bussen, der holder, og en meget kraftig dame går ind ad døren. Og så er der en lille mand, der siger: "Ja, vi burde jo betale efter vægt". Så siger damen meget klart tilbage: "Ved du hvad, hvis vi skulle det, kunne det slet ikke betale sig at standse for at tage dig med". Jeg holder så meget af Storm P. I kender godt de to væsener, der står og taler sammen, og så siger den ene: "Vi er sat her på jorden for at hjælpe de andre". Og så siger den anden: "Jamen, hvad er de andre så sat her for?". Jeg kan jo heller ikke lade være med at tænke på præsten, der skulle begrave en kirkeværg og ikke kunne lade være med at stikke lidt til, at det jo ikke var så tit, de havde set kirkeværgen i kirken om søndagen. Og så hviskede kontaktpersonen: "Nej, og han var heller ikke kommet i dag, hvis ikke vi havde båret ham herind."

Inge Lise Pedersen rundede dagsordenspunktet af: Egon Espersens forslag om et velkomstbrev lyder som en god idé, hvis vi på den måde kan få skabt en bedre og tættere kontakt der. Vi har absolut noteret os ideen, og vi agter at handle efter det.

Vi takker i bestyrelsen for de mange bemærkninger til årsberetningen og håber selvfølgelig, at I vil godkende den.

Bestyrelsens årsberetning blev herefter sat til afstemning. To delegerede stemte hverken for eller imod. Resten stemte for. Beretningen var dermed godkendt.

7. Forelæggelse og drøftelse af bestyrelsens oplæg til større initiativer

A. Distriktsforeningsstrukturen

Søren Abildgaard: Jeg har set frem til denne drøftelse, fordi den repræsenterer afslutningen på et langt arbejde i den arbejdsgruppe, der blev nedsat efter sidste delegeretmøde - en arbejdsgruppe, hvor der kun deltog to repræsentanter fra bestyrelsen, og hvor de øvrige kom fra distriktsforeningerne

og repræsenterede alle dele af landet, store og små sogne, velfungerende og mindre velfungerende. Efter drøftelsen på midtvejsmødet den 1. marts i Odense, hvor distriktsforeningernes bestyrelser var inviteret, nåede vi frem til en endelig rapport, som vi kunne afgive i enighed. Og på baggrund af rapporten har bestyrelsen udarbejdet det oplæg, der nu ligger foran jer. Tanken er at sikre et fortsat udbygget, stærkt og enkelt foreningsdemokrati. Vi ser nogle muligheder for at forbedre opgavefordeling og samspil mellem landsforening og distriktsforeninger. Når vi har en organisation, der er baseret på distriktsforeninger og Landsforeningen, er det vigtigt for os alle sammen, at begge niveauer fortsat er attraktive for menighedsrådene. Det er vigtigt her at sætte menighedsrådenes behov i centrum for drøftelserne, og det er vigtigt at sikre, at menighedsrådenes interesser bliver varetaget på alle niveauer i folkekirken, ikke kun i forhold til Kirkeministeriet og personaleorganisationerne, men i lige så høj grad i forhold til stifts- og provstiniveau. Og vi må gøre os klart, at der er forskel på i et organ at være en interesseorganisation, der repræsenterer valgte menighedsrådsmedlemmer, og at være en del af den kirkelige myndighedsstruktur. Vi skal også fortsat sikre, at alle menighedsråd får relevante tilbud om kurser m.v., uanset hvor i landet de befinder sig. Og endelig er der også et behov for, at Landsforeningens demokratiske legitimitet bliver fastholdt og styrket.

Den første del af denne diskussion er beskrevet i debatoplæggets punkt 1-6 og drejer sig om mulighederne for at styrke den nuværende struktur. Bestyrelsen og arbejdsgruppen peger på, at det kan ske ved at øge samarbejdet på stiftsniveau. Vi har en struktur i dag, hvor der nogle steder kun er én distriktsforening, og andre steder er der rigtig mange distriktsforeninger inden for det enkelte stift. Men hvis man skal varetage menighedsrådenes interesser i forhold til provstiet og stiftet, er det nødvendigt med et samarbejde mellem distriktsforeningerne. Vi ser gerne, at distriktsforeningerne påtager sig den opgave.

Målet med kursusvirksomheden er at sikre det bedst mulige udbud af kurser og debatmøder. Vi foreslår helt konkret, at der bliver en klar snitflade, og at principperne for Landsforeningens kursusvirksomhed fremover skal vedtages på delegeretmødet i form af en principbeslutning. Vi anbefaler en gennemskuelig økonomi forstået på den måde, at ikke bare Landsforeningens økonomi er offentligt tilgængelig, men at det samme kommer til at gælde for distriktsforeningerne.

Noget af det, der måske kan få den største indflydelse på udviklingen af landsorganisationen, er vores idé om at lave et organisationsudviklingsprojekt. Vi hørte tidligere en taler, der efterlyste et velkomstbrev, når man bliver ny formand for en distriktsforening. Hvis vi ønsker, at distriktsforeningerne skal varetage nye roller som interessevaretagere, er det også vigtigt at klæde formænd, bestyrelser og distriktsforeninger på til at kunne løse opgaverne. Det mener vi, at vi kan løfte gennem et organisationsudviklingsprojekt.

Men grundlæggende ændres der ikke på, at Landsforeningen fortsat er en organisation, der består af distriktsforeninger. I dag er der vejledende standardvedtægter for distriktsforeningerne, som vi ikke er forpligtet til at følge, men vi lægger op til, at foreningerne får nogle standardvedtægter, som bliver vedtaget her på delegeretmødet. Det kunne måske også være en lettelse i forhold til de problemer, vi har oplevet med at få ændret vedtægterne, så de svarede til vores nye fælles vedtægter fra sidste år.

69, Frode Benedikt Nielsen: Jeg er nødt til lige at korrigere Søren. Jeg har siddet i arbejdsgruppen som udpeget, men ikke som repræsentant for min distriktsforening. Jeg er udpeget, fordi jeg sidder i distriktsforeningen, og derudover sidder der et medlem, der ikke sidder i distriktsforeningen. Det er rart at se, at bestyrelsen har taget vores rapport til sig, og jeg kan kun støtte stort set alle anbefalingerne. Men jeg vil gerne have lidt mere præciseret, hvad det dækker over, når man taler om et organisationsudviklingsprojekt, der skal sikre, at distriktsforeningerne fungerer efter hensigten. Jeg er godt klar over, hvad jeg selv mener, der er hensigten, men jeg er ikke helt sikker på, at jeg er så meget enig med i hvert fald størstedelen af forsamlingen.

81, Bent Peetz: Da vi sidste år behandlede emnet, var jeg sikker på, at der skulle ske mere, end det nu ser ud til. Men sådan er demokrati jo. Jeg vil alligevel angribe processen i det. Man nedsætter en arbejdsgruppe, og efterfølgende beder man på et midtvejsmøde distriktsforeningernes bestyrelse om

at tage stilling. Det var måske mere korrekt, hvis man havde spurgt dem, der betaler kontingentet, nemlig menighedsrådene, så man vidste, hvordan menighedsrådene synes, det skulle fungere fremover. Der er sikkert distriktsforeninger, der fungerer fantastisk godt, men der er også distriktsforeninger, som ikke fungerer. Derfor ønsker jeg bestyrelsen god arbejdslyst med at udvikle organisationen. Det bliver en lang proces. Men jeg er dybt skuffet over, at man lader sin egen forening beslutte, om man skal bestå eller ikke bestå. Det svarer egentlig til, at jeg kører for stærkt ud ad motorvejen, bliver vinket ind til siden af politiet, der spørger mig, om jeg kørte for stærkt. Og så svarer jeg bare: "Nej, jeg kørte ikke for stærkt". Selvfølgelig skal man jo spørge dem, der betaler gildet, nemlig menighedsrådene.

278, Jørgen Samsing Bendixen: Jeg vil først hilse velkommen, at vi nu ikke mere skal diskutere distriktsforeningernes eksistens, og jeg er helt grundlæggende glad for det forslag, som bestyrelsen fremlægger her i dag. Frihed til at indrette sig efter lokale behov, ønsker og traditioner er jo en form, som vi er kendt med i folkekirken. Samtidig indeholder oplægget et ønske om at udvikle vores distriktsforeninger, og det er der ganske givet også brug for. Debatten omkring distriktsforeningernes fremtid kom også, fordi der var og er problemer i nogle distriktsforeninger rundt omkring i landet. Vi skal have en stærk menighedsrådsforening på landsplan og lokalt i forhold til provstier og stifter. Og dertil kræves en stærk Landsforening med bestyrelse og sekretariat. Men det kræver i lige så høj grad kompetente og virksomme distriktsforeninger. En menighedsrådsforening skal kunne arbejde på landsplan og også lokalt i forhold til stifter, provstier og sogne. Vi skal passe på ikke at grave grøfter mellem os i debatten om Landsforeningen og distriktsforeningerne. Jeg ville så gerne, at vi i højere grad brugte ordet menighedsrådsforening om alt det arbejde, der bliver foretaget. Ikke at der skal ændres navn i paragraffer og den slags, men at vi søger at italesætte foreningen mere bredt som et arbejde på alle planer i folkekirken og i menighedsrådsforeningens arbejde. Jeg tror også, at foreningen i højere grad skal bruge distriktsforeningerne i kursusvirksomheden, måske i form af samarbejde på stiftsplan for at kunne danne grundlag for bedre kursusvirksomhed.

95, Jørgen Svaneberg: Tak til arbejdsgruppen for rapporten. Der er mange gode ting i den, og at den også afspejler uenighed, er egentlig kun en styrke, som vi også kender det i folkekirken. Det er væsentligt, at vi vælger delegerede med en vis bredde. Der er også antydnet mindst 8 fra hvert provsti, og så må vi jo håbe, at de bliver valgt så lovligt som muligt. Men når vi ser på kludetæppet med de 44 forskellige distriktsforeninger - nogle er meget små og nogle er meget store - så afspejler de jo den historiske udvikling de forskellige steder i landet. Der er ting, der umiddelbart undrer mig. Er det korrekt, at den nordlige del af Mariager Fjord Kommune er en del af Ålborg Stift, mens den sydlige del er en del af Århus Stift? Er det stadig sådan, at det meste af Holstebro Kommune er en del af Viborg Stift, mens den sydvestlige del ligger i Ribe Stift? Er det også sådan, at den østlige del af Vejle Kommune er en del af Haderslev Stift, og den vestlige del ligger i Ribe Stift? Det er lidt underligt, for når vi nu har fået en kommunalreform, bør de andre inddelinger af riget på det kirkelige område følge det nogenlunde. Men der er mange gode ting i rapporten, som jeg synes, vi skal bruge, og så må vi se på, hvordan distriktsstrukturen vil udvikle sig.

72, Karsten Fledelius: Der er grund til at gratulere med den udmelding, der er kommet fra bestyrelsen på basis af arbejdsgruppens arbejde, for diskussionen er landet på et sted, der er ret tæt på det engagement, der er i distriktsforeningerne - også ønsket om at fungere bedre, ikke blot lokalt, men også indbyrdes. Med hensyn til kursusvirksomheden, har det været godt, at der på det seneste har været en øget tendens til at udbyde kurserne på en sådan måde, at man fra nabolandsdistriktsforeninger kan være med i et kursus. Tidligere var mange distriktsforeningers kurser lukkede for andre udefra. Men netop ved at bløde op på de regionale skel, kommer der frugtbar inspiration og erfaringsudveksling imellem de forskellige områder. Disse krydsforbindelser er også noget af det, som jeg håber, bliver resultatet af det arbejde, der lægges op til i bestyrelsens anbefalinger.

418, Poul Erik Knudsen: Jeg kommer fra et sted, hvor der altid har været en distriktsforening, som sådan set har fungeret. Alligevel har vi oplevet, at menighedsrådene har stadig mindre interesse for at sidde i den og for at deltage i foreningens arbejde. Vi har her senest haft voldsomme problemer med i det hele taget at sammensætte en bestyrelse. Vi har inviteret til et åbent bestyrelsesmøde, hvor vi

skulle drøfte temaet her fra landsmødet, og der kom kun den fra bestyrelsen, som vi havde valgt som delegeret og så én i øvrigt fra menighedsrådene. Derfor er det måske udmærket, at der sker en opgradering af distriktsforeningernes arbejde, kan man sige. Vi har et konkret spørgsmål om punkt 2 i oplægget om varetagelsen af menighedsrådenes interesser på provsti- og stiftsniveau. Vi er ikke så kæmpestore, og vi synes, vi har en udmærket provstiudvalgsstruktur. Her tales der om, at distriktsforeningerne skal varetage de politiske interesser i forhold til provstier og stifter. Kunne vi få sat nogle flere ord på? Hvad tænker man lige præcist på?

187, John Bech Jensen: Poul Eriks kommentarer er faktisk svar på mit spørgsmål. Jeg vil foreslå, at man enten fjerner ordet *politiske* fra sætningen, eller også vil jeg bede om en forklaring på, hvad *politisk* betyder i den sammenhæng. Men man kan bare ved at fjerne ordet få en meningsfuld sammenhæng ud af det.

448, Sten Boye Jensen: Jeg tror ikke, distriktsforeningerne mangler struktur. De har den struktur, de nu skal have. Du kan ikke strukturere dig ud af problemet med en hensygnende distriktsforening, men det kan man med indholdet. Nogle steder kunne der måske være for lidt indhold. Der er masser at tage fat på, men problemet er, at der er mange udbydere på markedet, både uden for og inden for kirken. Aktive provstiudvalg og endnu mere aktive stiftsudvalg kan jo lynhurtigt rende med klatten, hvis de vil. Og menighedsrådene lytter måske mere den vej rundt. De eneste, der kan redde distriktsforeningerne, er menighedsrådene. Så når man snakker kursus, information, foredrag, almindelige dags-emner - det kan også være underholdning for ligesom at gøre opmærksom på sig selv - så er vi oppe imod andre ting. Jeg tror ikke på en bedre struktur. Den, vi har, er udmærket, selv om jeg jo hører, at nogen ikke følger den. Der skal være indhold, og man skal måske selv stå for det. Men vi er udsatte. Ligesom alle andre foreninger i Danmark er vi udsat for, at der foregår noget henne på skolen, i hallen og indimellem alle steder. Jeg hører for en gangs skyld ikke en eneste sige, at der ingen penge er til stede. Der er relativt mange penge til stede. Så det er et spørgsmål om at overbevise menighedsrådene om, at det er distriktsforeningens arrangementer, man skal møde op til.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Der var en, der tidligere sagde, at så nedsatte bestyrelsen jo bare et udvalg, underforstået at så gjorde udvalget nok, som bestyrelsen ville have det. Vi har diskuteret distriktsforeninger rigtig mange gange, og efter diskussionen på sidste årsmøde blev dette udvalg så nedsat. Bestyrelsen kunne have valgt at sige, at jeg ikke skulle være medlem af udvalget, for jeg er ikke altid enig med bestyrelsen. Men jeg blev medlem, og bestyrelsen nedsatte faktisk en meget sammensat gruppe. Vi var da ikke enige, men vi havde god hjælp fra sekretariatet og af en formand, der forstod at lytte til, at vi havde forskellige synspunkter, der skulle samles. Så selv om vi var rygende uenige, blev vi enige til sidst. Jeg synes, vi har fået lavet en god rapport, og vi er efter min mening nået dertil, at vi ikke skal diskutere distriktsforeningens rolle igen næste gang. Nu skal vi gå i gang med at se, hvad der blev fremlagt.

76, Inge Espensen: Jeg var medlem af arbejdsgruppen ligesom Tom, og jeg kan bekræfte det, han lige har sagt. Vi var absolut ikke enige på ret mange punkter, da vi startede, men vi endte med at finde en pragmatisk løsning på tingene, så vi kunne fremlægge en enig rapport, som jeg er tilfreds med, at bestyrelsen langt hen ad vejen har taget til sig og fremlagt her som forslag.

Personligt havde jeg gerne set et mere ambitiøst forslag, og jeg tilhører den del af arbejdsgruppen, som gerne havde set et direkte medlemskab. Desværre kommer den holdning ikke så meget frem, men jeg ved, den er der. Jeg vil gerne kommentere specielt på den politiske indflydelse på regionalt og lokalt niveau. Der var en her på talerstolen, der fremviste et kort, hvor man kunne se, hvor forskellige distriktsforeningerne er i deres dækningsområde. Forestil jer et principielt problem i et stift eller i et provsti, hvor der er behov for, at nogen udfordrer stiftet eller provstiet i den pågældende sag. Hvis der så kommer 2, 3 eller måske flere distriktsforeninger med hver deres holdning, hvem skal stiftet så lytte til? Hvem taler menighedsrådenes sag, og hvor meget indflydelse tror I, at menighedsrådene får i den pågældende sag? Jeg tror, det er bedre, hvis distriktsforeningerne går sammen, sådan at én distriktsforening dækker et stiftsområde, for så bliver man en stærk part over for den kirkelige myndighed. Det bliver vi ikke, når vi er mange, der kan komme rendende med hver vores synspunkt.

145, Olga Lundsgaard: Jeg har været medlem af et menighedsråd i 10 år, tror jeg, men jeg har ikke styr på, hvilken distriktsforening jeg hører ind under. Jeg mangler helt klart noget information, hvis vi skal have distriktsforeninger. Jeg er rigtig glad for Landsforeningen, som vi bruger meget og har enormt meget glæde af. Jeg ved ikke, hvor meget brug jeg har for en distriktsforening. I hvert fald mangler jeg at blive klædt på for at vide, hvad den egentlig er, hvordan den fungerer, og hvad jeg skal bruge den til. Jeg har rigtig meget glæde af Landsforeningen, og jeg kunne ikke drømme om ikke at være medlem af distriktsforeningen, så længe det er et krav for at være medlem af Landsforeningen.

Søren Abildgaards bemærkninger til debatten om debatoplæggets punkt 1-6: Tak for de mange pæne ord om resultatet og processen, der ledte op til det. Frode Benedikt taler om, hvad der ligger i spørgsmålet om organisationsudvikling. Ud fra tilbagemeldingen her på mødet – som jeg opfatter som overvejende positiv – er det noget, som sekretariatet og bestyrelsen nu i fællesskab skal i gang med at definere. Men tanken er jo at sikre, at bestyrelserne i distriktsforeningerne føler sig klædt ordentligt på, har de rette kompetencer og har de rette redskaber til rådighed til at løfte deres opgaver og til måske også at have en bredere opgaveportefølje end i dag. Det kan ske gennem uddannelse, rådgivning eller gennem en opsøgende kontakt til de distriktsforeninger, hvor menighedsrådene oplever, at ydelsesniveaue er lavere, end det kunne være. Og så tror jeg også, at organisationsudvikling drejer sig om at få skabt sammenhæng mellem Landsforeningen og distriktsforeningerne. Som Jørgen Bendixen var inde på, skal vi passe på med ikke at grave grøfterne dybere. Måske skal vi overveje at anvende *menighedsrådsforeningen* som et nyt fælles brand for både landsforening og distriktsforeninger. Det har vi ikke drøftet i bestyrelsen, så det står helt for egen regning.

Det kan jo ikke være rigtigt at stille krav om medlemskab af en distriktsforening, hvis man så som Olga Lundsgaard oplever, at man kun kender distriktsforeningen som noget, man er tvunget til at være medlem af for at kunne være medlem af Landsforeningen. Vores arbejde har vist, at der andre steder i landet kan være en oplevelse af Landsforeningen som fjern, irrelevant og mindre imødekommende over for menighedsrådenes ønsker og behov.

Bent Peetz kritiserede processen, fordi vi havde spurgt distriktsforeningernes bestyrelser på midtvejsmødet. Hertil vil jeg sige, at midtvejsmødet jo ikke er et formelt møde, hvor der sker afstemning. Midtvejsmødet giver arbejdsgruppen og bestyrelsen mulighed for at afprøve tanker og overvejelser. Og vi lyttede til argumenterne og fandt frem til noget, som forhåbentlig afspejler sig i det kompromis, som vi har lagt frem her.

Til Jørgen Svaneberg om foreningsstrukturen. Vi erkender, at vi er forskellige og har forskellige traditioner, og det er også forskelligt, hvem man er vant til at samarbejde med. Det skal der forsat være plads til. Vi kan kun opfordre til, at man overvejer at organisere sig, så man følger stifts- og provstigrænser, fordi det kan være mere hensigtsmæssigt, hvis man skal varetage menighedsrådenes interesser.

I spørgsmålet om kursusudbud og samarbejde skal vi ikke nødvendigvis konkurrere med andre kursusudbydere. På nogle områder er det helt oplagt, at Landsforeningen og distriktsforeningerne tilbyder kurser, fordi det er os, der har kompetencen, eller fordi der ikke er andre, der kan udbyde dem. Men hvis stifter og provstier i øvrigt udbyder andre relevante kurser, som menighedsrådene efterspørger, skal vi jo ikke nødvendigvis sætte os på området.

Den faldende interesse for distriktsforeningsarbejde hænger måske også sammen med, at provstierne spiller en stadig mere aktiv rolle. Når vi taler om lokale ønsker og traditioner, er det jo også fordi, vi oplever, at den kirkelige struktur – stift og provsti - spiller en meget forskellige rolle. Og det efterlader større eller mindre plads for distriktsforeningerne til at lave relevante tilbud til menighedsrådene.

Og hvad mener vi egentlig med politisk interesse? Det vigtige er at gøre sig klart, at der er forskel på at være en interesseorganisation, som vi er, og at sidde som en del af myndighedsbehandlingen i stift og provsti. Rigtig mange steder sidder provstiudvalget på kassen, og der bliver måske truffet beslutninger, som nogle gange går imod det enkelte menighedsråds interesser. Hvem varetager så menig-

hedsrådenes interesser? Er det de valgte læge medlemmer af provstiuvalget? Måske, måske ikke. Men der er i hvert fald et behov for interessevaretagelse. Når man diskuterer kirkelukninger i København, hvem varetager så menighedsrådenes interesser? Man kan søge rådgivning i Landsforeningens sekretariat, men er der nogen, der varetager menighedsrådets interesser i forhold til stiftsrådet? Det vil jeg bede jer overveje, for jeg tror faktisk, at der er et behov for at varetage nogle politiske interesser. Det er vigtigt, at vi har fokus på menighedsrådenes behov - måske også lidt mere end vi har fokus på distriktsforeningernes bestyrelses behov.

Tom Ebbe Jakobsen var inde på, hvad der nu sker i den videre proces. Da jeg opfatter det, vi har hørt her i debatten, som overvejende positivt, så vil bestyrelsen nu gå i gang med at arbejde med tingene som en del af vores normale arbejde. Og hvor der kræves en vedtægtsændring eller en forelæggelse af f.eks. principbeslutninger til delegeretmødet, vil det blive forberedt, så det kan komme op på delegeretmødet næste år.

530, Svend Aage Bech Hoppe: Vi har en afstand på cirka 200 km fra den nordlige del af Ribe Stift og ned til Tønder i syd i, så fri os fra en vedtagelse om, at vi skal have én distriktsforening i Ribe Stift. Dermed være ikke sagt, at man ikke kan organiseres på andre måder i f.eks. Fyns Stift, men i Ribe Stift dur det ikke. Vi forsøger at varetage områdernes interesser nord og midt og syd i Ribe Stift i forskellige distriktsforeninger. Da vi havde bispevalgkamp for ganske nylig, havde vi tre rigtig velbesøgte bispevalgmøder. Der kom ca. 1.200 mennesker, hver gang vi indkaldte til bispevalgmøde, så vi kan godt finde ud af det, selv om vi er flere distriktsforeninger, og også selv om vi er små distriktsforeninger i f.eks. Skjern og Ringkøbing. Vi kan ikke gennemføre et kursus i Ringkøbing Distriktsforening alene, for det er for dyrt for os. Men vi kan gå sammen om det, og det gør vi. Vi kan også samarbejde om kulturelle arrangementer, og hvis ikke gassen er gået af ballonen mht. styringsstrukturen her til efteråret, er vi undervejs med en debataften med politikere på banen efter sommerferien.

Søren Abildgaards bemærkninger til debatoplæggets punkt 7 og 8: De sidste to punkter i bestyrelsens oplæg vedrører fordeling og valg af delegerede samt opstilling af kandidater og valg til Landsforeningens bestyrelse. Det handler om at styrke det repræsentative demokrati i foreningen, og derfor foreslår vi at fastholde beslutningen fra sidste år om, at valget af delegerede skal ske på generalforsamlinger. Det lyder som en god idé, hvis vi på den måde kan få skabt en bedre og tættere kontakt der. Vi foreslår også, at fordelingen af delegerede i højere grad end i dag tager højde for antallet af folkekirkemedlemmer. Konkret vil det sige, at vi fordeler de delegerede til hvert stift efter folkekirkemedlemmer. Og inden for stiftet afhænger det af, hvordan man er organiseret i distriktsforeninger. Hvis distriktsforeningerne kan blive enige om, hvordan fordelingen af delegerede skal ske mellem distriktsforeningerne, er det fint. Hvis man ikke kan, er der mulighed for, at Landsforeningen fordeler de delegerede mellem distriktsforeningerne ud fra fastlagte principper. Vi lægger op til, at der skal sikres mindst 3 delegerede pr. provsti, så selv et lille provsti får en passende repræsentation. Vi ved også godt, at der nogle steder er andre traditioner, og derfor giver vi i oplægget mulighed for, at den enkelte distriktsforening i sine vedtægter kan bestemme, at antallet af delegerede pr. provsti skal være lavere. Det vigtige er, at alle provstier er repræsenteret, så vi sikrer, at alle dele af landet er repræsenteret på delegeretmødet. Det er meget vigtigt for Landsforeningens legitimitet, når vi skal varetage menighedsrådenes interesser i forhold til Kirkeministeriet, at vi kan sige, at vi taler på baggrund af et bredt mandat fra menighedsrådene i alle dele af landet.

Det andet element er, at vi foreslår, at de delegerede får mere direkte indflydelse på valget af alle bestyrelsens medlemmer. Ikke sådan at det kun er stiftets delegerede, der vælger en stiftsrepræsentant, men sådan at alle 400 delegerede får lejlighed til at forholde sig til, hvem man ønsker, der skal sidde i bestyrelsen. Vi mener godt, at det kan kombineres med, at alle stifter sikres repræsentation.

Med forslaget vil vi sikre, at vi bevarer den geografiske spredning, og at der bliver bedre mulighed for at forholde sig til, hvad bestyrelsen mener. Så undgår vi måske også nogle diskussioner om, hvorvidt bestyrelsen nu rent faktisk er i overensstemmelse med menighedsrådene. Og hvis forslagene nyder fremme, vil bestyrelsen fremlægge forslag til vedtægtsændringer om det på delegeretmødet i 2015.

69, Frode Benedikt Nielsen: Hvis forslaget om opstilling af kandidater og valg til Landsforeningens bestyrelse vedtages, skal man gøre sig klart, at det besværliggør tankerne om andre valgperioder eller forskudte valg. Det giver nogle uhensigtsmæssigheder i forhold til at sikre alle stifter repræsentation samtidig med, at halvdelen kun bliver valgt hver anden gang. Som udgangspunkt synes jeg, at forslaget er godt, men det binder til at fastholde de fireårige valgperioder.

Forslaget om valg af delegerede er som udgangspunkt rigtig godt. Det gør det væsentligt mere gennemskueligt end de regler, vi har i dag, og det tager højde for eventuelle fremtidige demografiske ændringer, både i forhold til flytninger og i forhold til antallet af folkekirkemedlemmer. Men i tredje afsnit står der *Landsforeningens vedtægter skal fastsætte, at hvis der i et provsti opstilles færre delegerede end provstiet er berettiget til, fordeles de overskydende delegerede mellem de øvrige provstier i distriktsforeningen*. Jeg ved, at Tom Ebbe Jakobsen om lidt vil komme op og fortælle mig, at der findes distriktsforeninger, der kun indeholder et provsti, så derfor går jeg ud fra, at der skal stå *stiftet*. Men betyder det, at man er tvunget til at vælge folk, hvis det er nogen, man ikke ønsker, skal repræsentere en?

289, B. P. Sørensen: Jeg har tilladt mig at ulejlige Danmarks Statistik, der har været så venlige at sende mig nogle tal, der viser, hvor mange folkekirkemedlemmer, der er i de forskellige provstier. Og jeg har været inde i tallene fra 6 provstier. Det højeste tal, jeg har fundet endnu, er Amagerbro, hvor der bor 127.784 folkekirkemedlemmer. Det laveste er Sydthy, hvor der bor 13.998. Jeg hiver tallene frem ud fra en forestilling om, at dette er en demokratisk forening, hvor man bl.a. får indflydelse efter, hvor mange mennesker man repræsenterer, og i det ligger der, hvor mange delegerede ens bagland har mulighed for at sende frem. Der har været tale om at have et tal for, hvor mange delegerede en distriktsforening kunne sende. Hvis man tænker sig, at et mandat koster 25.000 folkekirkemedlemmer, vil Amagerbro kunne sende 5, mens Sydthy så ikke kunne sende nogen. Man kunne jo sætte en begrænsning, der bestemmer, at et provsti i hvert fald skal kunne sende én delegeret. Vi har 108 provstier - eller er det 104 - og sidste år blev der talt om, at hvert provsti skulle have mulighed for at sende 4 medlemmer. Jamen, hvad er det så for 4 medlemmer, man sender. Er det dem, der sidder i provstiudvalget, eller er det nogen, der er valgt i en eller anden forsamling. Her på Fyn samles vi én gang om året i marts måned, og der vælger vi delegerede hertil. Vi er én distriktsforening, og vi har 8 provstier. Så det er så nemt. Vi har heller ikke ret store afstande. Jeg kan godt se, at der skal tygges lidt på den med de 200 km, men det skal altså være demokratisk. Jeg vil gerne have, at I tager dette her med i jeres videre drøftelser af, hvordan vi kan få en udpegning af delegerede, der er til at leve med.

76, Inge Espensen: Til næste delegeretmøde håber jeg ikke, der er nogen tvivl om, at alle delegerede er lovligt valgt. Jeg synes, at fordelingen skal ske efter folkekirkemedlemstal. Om der så skal være mindst to eller hvordan, kan der kigges nærmere på. Ved valg til bestyrelsen synes jeg, det er vigtigt at undgå det kaos, der var sidste år. Det var fuldstændig uigennemskueligt, hvad man stemte på, og jeg var nødt til at stemme på nogen, som jeg faktisk ikke var enige med, for hvis jeg ikke satte kryds ved et bestemt antal navne, var mit stemmekort ikke gyldigt. Jeg synes, at forslaget her er rigtig godt. Det giver mulighed for at lytte til det, der bliver sagt, og derefter stemme på de mennesker, som man synes, er de rigtige til at sidde i Landsforeningens bestyrelse.

358, Arne Waage Beck: Vi startede diskussionen om bestyrelsens oplæg med det første punkt om *lokal forskellighed og samarbejde på stiftsniveau*. Det vil jeg meget gerne bede om, at vi fastholder, for det støder mit øje, at man vil prøve at lægge op til, at hvert provsti skal have 3 repræsentanter. Det er ikke, fordi jeg misunder dem eller ikke vil give dem repræsentation, men vores organisation er ikke baseret på provstier, men på menighedsrådsforeninger og distriktsforeninger. Derfor må det være i det forum, der tages stilling til, hvem det skal vælges. Personligt er jeg formand for Vendsyssel Distriktsforening, som, så vidt jeg kan finde ud, er etableret i slutningen af 40'erne af to provstier, der dengang hed Hornherreds Provsti og Dronninglund Provsti. Det vil sige hele den østlige side af Vendsyssel var én distriktsforening og bestod af to provstier. Siden har man så lavet om på provstiindretningerne flere gange, men det er jo fuldstændig ligegyldigt, hvis de menighedsråd, som bor i det her område har lyst til at være med i en distriktsforening. Så må det være dem, der skal bestemme, hvem der skal være delegerede. Vi har nu den sjove situation, at vi har hele Frederikshavn Provsti, et par sogne fra Ålborg Nordre Provsti, den gamle Dronninglund Kommune - som kom over i Brønderslev Kommune og der-

med Brønderslev Provsti – og endelig et par stykker fra Hjørring Nordre Provsti, som ligger omkring Sindal. Men det har vi ingen problemer med, kære venner. Og hvis man tegner en trekant, har vi i øvrigt et stift, der er 200 km på alle leder, fra Skagen til Mariager og over til Sydthy. Men selv om vi altså er 7-8 distriktsforeninger, kan vi godt finde ud af at samarbejde. Så lad nu være med at lave andre regler.

72, Karsten Fledelius: Jeg synes, arbejdsgruppens forslag, som er lagt frem i 7 og 8, er rigtig fornuftige. Også at man anbefaler et større sammenfald imellem provstigrænser, stiftsgrænser og distriktsforeningsgrænser uden at gøre det til et pålæg, tror jeg, er en rigtig god idé. For der hvor ting fungerer godt og gnidningsfrit, er det ikke altid nogen særlig lykkelig ting at pålægge nogen en forpligtelse ud fra et overordnet princip, der er hentet fra andre steder i landet. M.h.t. tanken om at hvert provsti skal være repræsenteret med mindst 3 delegater, er det vigtigt at sikre en nogenlunde jævn repræsentation. Ikke af hvert menighedsråd, for det kan ikke lade sig gøre, men i hvert fald af hvert provsti. I den københavnske distriktsforening har vi en regel om at sikre, at der så vidt muligt skal være mindst en delegat pr. provsti, således at alle provstier er repræsenteret her på årsmødet. Hvis man tænker sig at ville pålægge til 3, ville man lægge tingene en hel del fast. Og forslaget om valg af delegerede til landsmødet skulle netop være at bløde op på de meget vanskelige grænser. Valg i to omgange ved årsmødet er ikke nogen særlig heldig løsning. Forslagene er en meget pragmatisk opblødning, der prøver at forene flere vigtige principper, som frem for alt vil gøre bestyrelsen mere repræsentativ på en lidt lettere måde. Så jeg vil meget gerne anbefale, at man går videre af den vej, som er skitseret i forslag 7 og 8.

69, Frode Benedikt Nielsen: Jeg er nødt til at korrigere. Landets største provsti er rigtigt nok Amagerbro, hvis man måler i antal af indbyggere. Men hvis man måler i antal af folkekirkemedlemmer, som vi plejer at gøre her i foreningen, så er det altså kun næststørst. Der er 76.426 folkekirkemedlemmer pr. 1. januar i Amagerbro Provsti. Hjallesø her på Fyn er større, og nummer 3 og 4 er Vejle og Kolding. Så kan man fordele efter, hvor store provstierne er og få en relativt jævn fordeling hen over landet. En model, hvor man udelukkende baserer sig på provstier, vil give 3 til de mindste. Det er det, som forslaget her lægger op til. Og de 4 største vil få 7. Større er forskellen altså heller ikke. I forhold til provstiers størrelse vil jeg minde om, at der faktisk er 8, der er mindre end mit sogn.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Jeg er lidt ærgerlig over at bruge tid på denne diskussion, for vi har haft den i udvalget, og det var en af de ting, som vi er blevet enige om. Vi var nogen, der stod meget stærkt på, at størrelsen af distriktsforeningen var en lokal sag, som vi tog os af. Med hensyn til valg af delegerede er spørgsmålet, om det skal være én, to eller tre fra hvert eneste provsti. Vi har præcist det samme problem, når vi skal til at vælge biskop i Århus Stift. Alle landsognene, der har mellem 1.000 og 1.500 mennesker, har væsentlig mere indflydelse end det sogn, hvor jeg kommer fra, og hvor vi har 10.000 folkekirkemedlemmer og 14 stemmer. Så der er taget højde for tingene i det arbejde, vi har gjort, og vi nåede virkelig til enighed om, at provstierne kunne have forskellig størrelse.

Søren Abildgaards kommentarer til debatten: Igen: tak for indlæggene. Frode Benedikt spurgte, om man er tvunget til at vælge nogen. Det ligger sådan set i forslaget her, at hvis man f.eks. i Københavnsområdet ønsker en anden ordning, så kan man sagtens vælge færre end 3 delegerede pr. provsti, hvis man skriver det ind i sine vedtægter. Vi har taget højde for, at der kan være forskellige lokale forhold, der gør det relevant at sige, at man måske ikke skal vælge 3 delegerede alle steder. B. P. Sørensen var inde på, at man udelukkende burde følge antallet af folkekirkemedlemmer. Når vi har valgt som udgangspunkt at sætte en grænse på 3 delegerede, er det udtryk for en beskyttelse af mindre provstier i geografiske udkantsområder. Der er stor forskel på, hvor mange folkekirkemedlemmer der er i hvert enkelt provsti. Vi skal være opmærksomme på, at vi lægger op til, at vi først og fremmest fordeler de delegerede på stifterne, og så er det i princippet op til distriktsforeningerne i stiftet at finde ud af, hvordan de delegerede fordeles mellem distriktsforeningerne. Der er vel ikke nogen, der vil sige, at Folketingets valg er udemokratiske, og der skal faktisk heller ikke det samme antal stemmer til alle steder. Der er nogle steder, hvor man tager geografiske hensyn. F.eks. sørges der for, at der i hvert flad bliver valgt to folketingsmedlemmer på Bornholm. Det bliver valgt vel ikke mindre demokratisk af.

Og det var måske også et svar til Arne Waage Beck om, at fordelingen af delegerede foregår i en aftale mellem stiftets distriktsforeninger. Vi nøjes med at opfordre Arne til at overveje grænserne, som I sikkert har gode historiske grunde til at have. Det kan være på tide at rette dem ind efter provsti- og stiftsgrænserne, men ingen vil tvinge jer til det. Men når der er den særlige situation oppe i Vendsyssel, bør vi også have nogle regler, der er fleksible nok til at kunne håndtere det.

Tak for jeres aktive deltagelse i debatten. Det har givet et godt afsæt for bestyrelsens fortsatte arbejde med forslagene.

B. Kirken på landet

Inge Lise Pedersen: Emnet her bliver behandlet på flere måder på dette årsmøde. Jeg var inde på det i går i slutningen af mine formandskommentarer, hvor jeg prøvede at opstille sammenligninger af styrker og svagheder og dermed muligheder for at agere som kirke i forskellige sammenhænge. I bestyrelsen har vi vedtaget at gøre emnet til fokusområde, og jeg håber, de manglende talerkort betyder, at I synes, det er en god idé, for vi kan ikke se rettere, end at en del problemer trænger sig på. Bestyrelsen lægger emnet ud til alle udvalgene, så de kan belyse det hver på sin side. Hvis man f.eks. stiller spørgsmålet: Hvad er et bæredygtigt sogn? Så kommer det jo helt an på, om man mener et kirkeligt bæredygtigt sogn eller måske et økonomisk bæredygtigt sogn. Det er ikke sikkert, at man får det samme svar på spørgsmålet, hvis man anlægger en kirkelig eller en økonomisk synsvinkel, men begge synsvinkler er relevante.

Vi har også spillet ind på en anden måde, for som jeg nævnte i går, har vi ansøgt Folkekirkens Videnspulje om støtte til et projekt, der skal prøve at skabe forståelse for, hvordan vilkårene er for at være kirke på landet ved gennem øget viden at inspirere de forskellige aktører til at formulere strategier for udvikling af kirkelivet og for fastholdelse af kirkens position i landområderne.

Vi er helt klar over, der er ikke findes nogen enkle løsninger, men vi har udtænkt projektet, fordi vi gerne vil skaffe os en mere systematisk viden om emnet. Noget ved vi jo godt, men det er en lidt tilfældig viden, vi har, og vi vil gerne udnytte de muligheder, det giver os at lade vores udvalgsarbejde belyse emnet fra forskellige vinkler. Der er også en workshop i morgen her på årsmødet om kirken på landet. Det er faktisk den workshop, flest har tilmeldt sig, og det ser jeg som udtryk for en interesse for, at vi tager spørgsmålet op. Og hvis I ikke har debatindlæg her, tolker vi det sådan, at I går ind for, at vi arbejder videre med kirken på landet som fokusområde.

183, Kaj Bollmann: Det er et utroligt vigtigt emne at tage op. Inge Lise brugte i går udtrykket *rettidig omhu* et par gange. Man kan være nervøs for, at det allerede er passé, hvad angår denne udfordring, for der er hverken samfundsmæssigt eller kirkeligt nogen egentlig strategi for området. I Norge valgte man for mange år siden en strategi, hvor der pumpes ressourcer ud i yderområderne, for at de skal leve. Derfor har man store velfungerende bysamfund 2.000 km fra hovedstaden, og man bliver ved med at pumpe penge i det. Det har man måske også flere penge til i Norge pga. olien. Det er ikke sikkert, at det er det, vi skal gøre, men problemet er, at toget er kørt. Jeg hørte for nylig en radioudsendelse med en forsker fra et planlægningsinstitut for demografisk planlægning på Ålborg Universitet, der sagde noget i stil med, vi skal planlægge med udviklingen og ikke mod udviklingen. Det er for sent. Det er romantik. Det er pjat. Det er billigere at købe folks huse i de små landsbysamfund eller forære dem et hus inde i den nærmeste større by, end det er at blive ved med at kloakere og oprettholde vand- og elforsyningen ude i de små områder. Og han mente ikke, at han sagde noget specielt provokerende. Det er trenden inden for planlægning, at vi er på vej til at afvikle i et eskalerende tempo. Og han sagde, at det er det, folk vil, for de søger selv ind til byerne, fordi de der kan få arbejde og højere livskvalitet. Og selv om klokken måske er kvart over tolv, hvad dette angår, er det derfor utroligt vigtigt, at vi kirkeligt set kommer i gang med at lægge noget sammenhængende strategi for, hvad der skal ske. Der er også folk i landsognene, der bliver nødt til at være med til at tænke ud af boksen.

Inge Lise Pedersens kommentar til indlægget: Jeg er ikke uenig med Kaj Bollmann. Det er meget sent. Vi er jo i Danmark sådan en mellemting, vil jeg mene. Sverige har nok haft den mest hårde politik, hvad dette angår. De har set køligt beregnende på det, og derfor har de centraliseret mest. I Norge har de gjort det modsatte. Dels hænger det sammen med oliemillionerne, som gør, at de har råd til

det, og dels hænger det sammen med landets historie igennem flere krige. Distrikterne led meget stor nød under anden verdenskrig, og derfor har de i deres historiske bevidsthed indbygget en større sans for distrikterne. Jeg har i 10 år arbejdet i Tromsø i Nordnorge. Når man tænker på, at det ligger nord for polarcirklen, og så ser på, hvad der f.eks. er af kulturelle udbud. Det er virkelig noget, der vil noget. Vi har slet ikke fra politisk side en tilsvarende situation i Danmark, så det er lidt op ad bakke. Det er også godt, at Kaj får sagt, at vi ikke skal lege Morten Korch. Vi bliver nødt til at være nøgterne. Vi kommer garanteret også frem til noget i forbindelse med arbejdet, som nogen vil reagere negativt på. For vi bliver nødt til at prøve at fjerne illusionerne der, hvor der kun er illusioner tilbage og ingen virkelighed. Vi har nemt en tendens til at tro, at intet har forandret sig der, hvor samfundet ser ud, som det altid har gjort. Lad mig give et eksempel. For en del år siden undersøgte jeg den sproglige udvikling i mig eget hjemsgn, Vissenbjerg. Jeg kunne remse op, hvem der i min skoletid boede i hvert eneste hus i skoledistriktet, og min mor, der stadigvæk levede, kunne til sammenligning fortælle, hvem der nu boede der, og hvad de lavede. På grund af planloven var der ikke bygget mere end et enkelt hus siden min barndom. Så det var fuldstændig det samme antal huse, men nogle helt andre mennesker, der boede i dem. Der var en anden erhvervsstruktur, de arbejdede andre steder og havde en helt anden baggrund. Og derfor havde de selvfølgelig også en helt anden adfærd i det daglige. Jeg har desværre somme tider indtryk af, at man nogle steder ikke for alvor har erkendt, hvor meget virkeligheden har forandret sig, for det ligner stadig den bindingsværksidyl, der var engang, men de er beboede af nogle helt andre mennesker. Og det er jo mennesker, vi har med at gøre som kirke, og ikke bindingsværkshuse. Som jeg sagde i går, er klokken fem minutter i tolv de steder, hvor der er nogle lokale strukturer tilbage, men den er kvart over tolv der, hvor de lokale strukturer er brudt sammen. Jeg fornemmer en opbakning til, at vi bruger nogle kræfter på emnet. Derved kan vi skaffe os en systematisk viden, så vi ikke bygger vores arbejde på tilfældig viden. Tak for den opbakning.

8. Forelæggelse og godkendelse af foreningens reviderede regnskab for det foregående regnskabsår

Niels Hørlyck forelagde og gennemgik på bestyrelsens vegne Landsforeningens årsregnskab for 2013 med henvisning til det trykte regnskabsmateriale i årsrapporten. Regnskabet udviser et overskud på 762.000 kr. mod et budgetteret overskud på 120.000 kr., og Niels Hørlyck redegjorde for afvigelserne.

Niels Hørlyck indstillede på bestyrelsens vegne regnskabet til delegeretmødets godkendelse.

187, John Bech Jensen: I indledningen til regnskabet er det beskrevet, at man har fravalgt nedskrivning på ejendommen, fordi man bruger en masse penge på at vedligeholde den så godt, så man formentligt ikke behøver at nedskrive den. Det er sådan, jeg har opfattet logikken. Jeg har aldrig set det før, og jeg spørger egentlig bare, om det er et godkendt princip.

Niels Hørlycks svar: Det helt korte svar er ja. Man kan vælge at henlægge til at holde værdien, eller man kan vælge at afskrive. Det giver nogenlunde det samme resultat i den sidste ende. Om vi tager 250.000 kr. ud årligt til henlæggelser, eller om vi tager 250.000 kr. ud i form af afskrivninger, giver det giver samme resultat i både værdier og årsresultat.

Regnskabet blev sat til afstemning. Bortset fra en enkelt deltager, der hverken stemte for eller imod, stemte alle øvrige for. Regnskabet var dermed godkendt.

9. Orientering om foreningens aktuelle økonomiske stilling

Niels Hørlyck: Sidste år vedtog vi et budget med nogenlunde samme omsætning som i 2013 og med et budgetteret overskud på 137.000 kr., og det forsøger vi selvfølgelig at leve op til. Men det er jo kun et budget, altså et styringsredskab. Vi forsøger at følge udviklingen tæt, og både forretningsudvalg og bestyrelse får ved de ordinære møder en briefing om, hvordan situationen ser ud lige nu. Dels ud fra hvad der er sket i den periode, der er gået, og dels ud fra den virkning det så har på resten af året. Så vi følger løbende op på, hvad der er forventningen til, hvordan bundlinjen ser ud, når vi når nytår. Det er simpelt hen en nødvendighed, hvis vi skal operere med så lille en overskudsmargin, som vi har. At

ramme et overskud på mellem 0 og ½ procent er ikke nemt. Vi forventer stadig, at overskuddet lander på den rigtige side af nul, men lige nu har vi været nødt til at nedjustere forventningerne til antallet af kurser her i foråret. Det giver færre indtægter, men ikke umiddelbart væsentligt færre udgifter på den korte bane. Det må vi forsøge at korrigere for på anden vis. Ellers er det jo langt hen ad vejen det, jeg kalder daglig drift. Der udkommer blade, der kommer ting på nettet, vi holder møder, I får rådgivning, osv. Der er indtil videre ikke noget revolutionerende under solen i det år, vi er inde i.

Der var ingen indtegnede talere til punktet.

10. Forelæggelse og drøftelse af budget samt godkendelse af forslag til kontingent for det følgende regnskabsår

Niels Hørlyck: Jeg vil starte ved kontingentet, fordi det er en af de væsentligste forudsætninger for budgettet. Kontingentforslaget tager udgangspunkt i en stigning på 2 % i forhold til sidste år. Det giver så kun cirka 1,8 % mere i kassen, fordi vi forventer, at der også i år er nogle menighedsråd, der bliver lagt sammen. Der var ikke nogen prisstigning på kontingentet fra 2013 til 2014, og selv om vi lader kontingentet stige med hele 2 % i år, får vi en stigning, der i gennemsnit minder om inflationen. Den undersøgelse, som Søren Abildgaard refererede til tidligere i dag – om hvordan de forskellige størrelser menighedsråd anvender sekretariatets rådgivning - var ikke færdig, da vi beregnede kontingentforslaget, så derfor er den ikke indarbejdet. Vi skal også lige have analyseret på, om der er andre vigtige parametre, vi skal kigge på, inden vi eventuelt ændrer hele kontingentmodellen.

Budgetforslag 2015 er bygget over samme skabelon som budget 2013 og som det korrigerede budget for 2014. Vi har stadigvæk budgetteret med et lillebitte overskud på 138.000 kr. - eller stadigvæk omkring ½ %. Ligesom i årsregnskabet er også lønningerne en af de store poster. Og vi har lagt en pulje ind til fremtidige aktiviteter, som ikke er kendt. Det kunne være, hvis der kommer noget lovgivningsarbejde omkring struktur, hvor vi er nødt til at lave nogle undersøgelser for at være klædt på. Det kan være nogle af de ting, vi har snakket om i formiddags. Det kan være noget, der kræver ekstra udgifter, og som ikke er konkrete nok til, at vi kan sætte konkrete kroner og ører på lige nu. Det kunne også være, at Kirkeministeriet foreslår, at vi skal være med i nogle arbejdsgrupper om et eller andet. Som udgangspunkt svarer vi ja, hvis vi mener, det har nogen funktion, og vi er de rette at spørge. Alt sammen noget, som vi ikke kan planlægge og på forhånd vide en pris på. Så derfor har sat vi en pulje penge til side.

Og vi har budgetteret med fortsat at være sekretariat for Folkekirkens Arbejdsmiljøråd, hvor vi har fået en pose penge til at dække det.

216, Jørgen Revsbech: Distriktsforeningerne oppe i Nordvestsjælland synes, at det er dyrt at være medlem af Landsforeningen, og vi vil opfordre jer til at kigge på kontingentsatserne. Vi har måttet skære meget ned. Det er meget sundt engang imellem at skulle gå sin organisation igennem og se, om man kan spare nogle steder. For 3 år siden satte vi vores provstis driftsbudget ned med 5 %, og det er ikke reguleret. Det er fremskrevet med de samme kroner. Og sådan er det også i vores kommune, hvor man fremskriver med de samme kronebeløb, og så må man se, om man kan effektivisere for de 2 %, som jo er administration og lønstigninger. Vi synes også, at man skal se på, hvordan man beregner kontingentsatserne, for det er mange penge for et lille menighedsråd at være medlem af Landsforeningen. Og jeg vil også tro, det er i de små menighedsråd, man betaler den højeste kirkeskat. Det er ude i udkanten af Danmark, at kirkeskatten er højest. I Odden Kirke betaler vi knapt 1 % af vores driftsbeløb i medlemskontingent til Landsforeningen, mens den største kirke i området betaler 0,35 %. Landsforeningen har et tema om kirker på landet, og man kunne hjælpe dem ved at sætte kontingentet lidt ned eller lade grundbeløbet være mindre. Og jeg har undersøgt, hvordan det er i en arbejdsgrøveforening, fordi det vil vi jo gerne være, og der betaler man i forhold til lønsummen. Jeg vil også sige noget andet. Folkekirken spænder vidt, så det kan sikkert somme tider være svært at være formand og skulle tegne det hele. Derfor vil jeg opfordre til, at vi måske kunne have nogle temamøder for de forskellige sognestørrelser. F.eks. kunne man tænke på det i forbindelse med de næste landsmøder. På den måde kan vi lære og inspireres af hinanden.

Niels Hørlycks kommentar hertil: Jeg synes, vi skal kigge på kontingentmodellen, for som jeg lige husker det, blev den ændret i sammenhæng med, at de store menighedsråd syntes, de betalte en frygtelig masse penge til os, fordi de havde så mange medlemmer. Men vi kigger på det, og så må vi jo tage en diskussion, når vi har fundet frem til et forslag.

Inge Lise Pedersens kommentar: Det er måske lidt dristigt af mig at sige det, men vi har drøftet meget, hvordan vores politik for betaling af kurser skal være. Om det i højere grad skal være en medlemsydelse, som er om ikke helt gratis, så slet ikke hviler i sig selv. I øjeblikket budgetterer vi med, at kurserne skal kunne hvile i sig selv. Det kan de ikke. Men udgangspunktet er egentlig, at det skulle være udgiftsneutralt. Men vi har overvejet meget, om vi skulle lægge det om, så det i højere grad blev en medlemsydelse, som man kan få under alle omstændigheder og uanset sognestørrelse. Vi er ikke helt til ende med diskussionen af, om kurserne skal være gratis eller meget billigere. Men hvis det bliver noget i den retning, betyder det jo, at vi ikke får de samme indbetalinger for kurser, som vi gør i øjeblikket, og det er negativt for budgettet. Så det er meget vigtigt at få kontingentforhøjelsen på 2 % for overhovedet at kunne arbejde videre med området.

Bestyrelsens forslag til kontingent og abonnementspris for Menighedsrådenes Blad for 2015, som fremgik af årsrapporten, blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget.

11. Indkomne forslag fra bestyrelsen, distriktsforeningerne, menighedsråd, der er medlemmer af Landsforeningen, og disses enkeltmedlemmer

A. Forslag til ændring af Landsforeningens vedtægter

Forslag 1 – Valg af delegerede

278, Jørgen Samsing Bendixen fremlagde forslaget, som havde til formål at sikre, at distriktsforeningerne i sine vedtægter kan beslutte, at hele eller dele af distriktsforeningens bestyrelse er delegerede ved Landsforeningens årsmøde, og at valget gælder for hele valgperioden, hvor øvrige delegerede vælges for et år ad gangen på generalforsamlingen.

69, Frode Benedikt Nielsen: Helt principielt til den måde, vi behandler forslag på her i foreningen. Andre foreninger, hvor jeg har været aktiv, har det princip, at man har en form for redaktionsgruppe. En række af de forslag, der er stillet her i dag, har måske nogle udmærkede intentioner, men er formuleret lidt klodset, så de kan falde alene på grund af rene teknikaliteter. Det konkrete forslag, synes jeg, er en særdeles dårlig idé. Det er så vattet og tuset, at en bestyrelse ikke vil lade deres mandat stille til rådighed over for forsamlingen. I København har vi opfundet et columbusæg, hvor vi siger, at det er så vigtigt for bestyrelsesmedlemmerne at være af sted, at distriktsforeningen kan betale for bestyrelsesmedlemmer, der ikke bliver valgt som delegerede. Endelig er der ikke noget krav til, hvordan en distriktsforeningsbestyrelse kan se ud. Reelt kunne Fyn vælge, at de fremover har en bestyrelse på 29 medlemmer, og så kunne det, de i dag kalder bestyrelsen, bare være forretningsudvalg. Så kan de vælge hele bestyrelsen for 4 år ad gangen. Jeg kan ikke se demokratiet i det. Det kræver en række tekniske ændringer, hvis det skal gennemføres på den måde, som det er formuleret i dag.

72, Karsten Fledelius: Vi var i København ikke særligt begejstrede for den forpligtelse, der blev pålagt os med denne ændring, men det viste sig faktisk at fungere vældig godt ved delegeretvalg. Og hvis vi ser på de første 6 forslag til ændringer i det hele taget, er det svært at se, at de vil gøre andet end at komplicere den situation, som vi har omkring valgene. På mange måder er der et problem i, at forslagene ikke er samordnet. Det er forskellige idéer, som til en vis grad vil modarbejde hinanden i praksis. Og vi vil næppe på fornuftig vis kunne stemme for hvert enkelt af dem, fordi de griber ind i hinanden. Jeg ved ikke, hvordan man har tænkt sig at bearbejde det, men spørgsmålet er, om det ikke er det smarteste, at bestyrelsen som helhed tager stilling til forslagene efterfølgende og her hørte nogle forskellige meninger om de principper, der er udtrykt i de enkelte forslag. At træffe et valg imellem dem vil være meget vanskeligt.

Inge Lise Pedersens kommentar til indlæggene: Bestyrelsen kan ikke støtte forslag 1. Vi synes, det er mere demokratisk at vælge delegerede hvert år i stedet for på forhånd at vælge nogen for 4 år ad gangen. Vi mener i al korthed, at den nugældende vedtægt er bedre.

278, Jørgen Samsing Bendixens replik: Det bliver kaldt lidt for tuset at lade en generalforsamling bestemme, om bestyrelsesmedlemmer er selvskrevne til at tage på delegeretmøde. Jeg synes, der skal være frihed til, at distriktsforeningerne kan være forskellige. Der skal være frihed til, at nogen organiserer sig på én måde, og nogen organiserer sig på en anden måde. Det har debatten i formiddag vist, og det har debatten i arbejdsgruppen om distriktsforeninger også vist. Og derfor er det også fint nok, at en generalforsamling ude lokalt har frihed til at bestemme, hvordan man vælger delegerede. Jeg kan ikke se noget udemokratisk i det, så længe det er en generalforsamling, der tager beslutningen. Det er vigtigt med plads til forskellighed, og det ligger i dette forslag, som jeg derfor anbefaler, at man støtter.

205, Per Børge Schleiter: I Midt- og Vestsjællands Distriktsforening ville vi have støttet forslaget, hvis det ikke var for den passus om, at det var for hele valgperioden. Havde det været for ét år ad gangen, havde det været OK. Men som det står her, kan vi desværre ikke støtte det.

206, Knud Birk Iversen: Et spørgsmål til proceduren, og det er måske nok så meget rettet til dirigenten og til ledelsesbordet. Jeg noterede mig Karsten Fledelius' meget kraftige indvending om, at der er flere forslag, der direkte stritter imod hinanden. Hvis de sættes enkeltvist til afstemning, kan vi jo meget vel komme til at vedtage forslag, som går imod hinanden. Det er en meget vanskelig situation at sætte forsamlingen i, og jeg appellerer til dirigerterne, at man prøver at finde ud af, hvordan skal vi behandle det, inden man går til endelig afstemning.

Dirigenten: Vi har naturligvis drøftet det inden mødet. Dagsordenen ser ud, som den gør, den er trykt, og vi kan ikke lave om på det. Der er ikke et ønske fra Landsforeningen om at ændre på den procedurereform, der har været gældende i de 20 år, jeg har været med. Så det er vores vilkår som dirigerter at behandle punkterne hver for sig.

530, Svend Aage Bech Hoppe: Det er en alvorlig sag at forhøje kontingenter - også lokale kontingenter til distriktsforeningerne. De nye vedtægter for distriktsforeningerne har betydet, at vi i distriktsforeningen i Ringkøbing har været nødt til at forhøje vores kontingentsatser fra 140 til 170 kr. Det er 21 %. Vi er en bestyrelse på 6 personer i vores lille distriktsforening. Hvis vi skulle sende alle disse 6 personer betalt til delegeretmøde, ville vi komme op på en stigning i kontingentet på omkring 40 %. Det er alvorligt, og jeg indstiller, at vi stemmer nej til forslaget.

Inge Lise Pedersens kommentarer til debatten: Det er okay, at Fyn argumenterer for, at der skal være plads til forskellighed. Men det må jo være forskellighed indadtil i distriktsforeningen. Her er der tale om forskellighed i distriktsforeningens forhold til Landsforeningen. Jeg synes ikke, det kan være nogen dyd, at der er forskellighed i distriktsforeningernes forhold til Landsforeningen. Det må være noget fælles, hvis det skal være en landsforening, der er baseret på samarbejde mellem distriktsforeningerne. Så forskellighed er ikke noget argument her, og jeg vil fastholde, at man bør vælge delegerede på årets generalforsamling og for et år ad gangen. Bestyrelsen kan ikke gå ind for forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 2 – Indkomne forslag til delegeretmøde

320, Tom Ebbe Jakobsen fremlagde forslaget, der udelukkende var teknokratisk for at få skabt bedre sammenhæng mellem fristen for indsendelse af forslag til Landsforeningens årsmøde og distriktsforeningernes generalforsamlinger, der i mange tilfælde skal holdes senest den 1. april. Hvis årsmødet holdes før den 1. juni kan distriktsforeningerne få for kort tid til at indsende årsmødeforslag.

Inge Kjær Andersens kommentar hertil: Hvis vi nu skal lege teknokrater, vil jeg starte med at læse i §8, stk.1, hvor der står, at årsmødet holdes hvert år efter bestyrelsens nærmere bestemmelse. Dvs. at

bestyrelsen i princippet kunne vælge at lægge delegeretmødet i oktober. Og så er det ikke særlig smart at have en frist for forslag, der ligger allerede i april. Hvis vi skal tage den knapt så teknokratiske tilgang, så vil jeg sige, at jeg tror, at distriktsforeningerne er i stand til at planlægge sig ud af det. Og Tom, hvis du kan nøjes med 3 uger til at læse og forstå de fremsatte forslag, men ikke kan nøjes med 8 måneder til at få dem produceret og sendt ind, så synes jeg, der er grund til bekymring. Så jeg vil foreslå, at I stemmer imod forslaget og fastholder, at man planlægger sig ud af at overholde fristen på to måneder forud for delegeretmødet. Og til almen information så kan man allerede nu på hjemmesiden se, hvornår vi planlægger at holde møderne helt frem til og med 2017.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 3 – Valg til bestyrelsen for Landsforeningen af Menighedsråd

320, Tom Ebbe Jakobsen fremlagde forslaget, der havde to formål. Det ene er at skabe dynamik ved muligheden for at udskifte bestyrelsens medlemmer, og det andet er at harmonisere i forhold til 2-årige valg til menighedsråd.

205, Per Børge Schleiter: I Midt- og Vestsjællands Distriktsforening har vi den opfattelse, at en fire-årig valgperiode til Landsforeningens bestyrelse og til distriktsforeningerne er det helt rigtige. Det tager lang tid at arbejde sig ind på opgaverne, og vi tror ikke, at man på to år er i stand til at yde et produktivt og et udviklende arbejde. Det tager et år og måske endda længere, før man er kommet ind i tingene. Så vi kan på ingen måde støtte en toårig valgperiode. Lad os blive ved de 4 år, så vi får tid til at arbejde os ind i sagerne.

Finn Poulsens kommentar hertil: Per Børge Schleiter tog faktisk ordene ud af munden på mig. Ligesom ude i menighedsrådene går det første år med at finde ud af, hvad der egentlig sker, og det næste år går med, at man begynder at komme ind i tingene. Først fra år 3 kan man begynde at være produktiv. Sådan er det også i Landsforeningens bestyrelse. Det viser sig jo den ene gang efter den anden, når der kommer nye medlemmer ind, at der går en rum tid, inden man får sat sig ind i sagerne og finder ud af, hvad der arbejdes med. Landsforeningens bestyrelse vil henstille til forsamlingen her, at vi siger nej til forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 4 – Valg af formand for Landsforeningen af Menighedsråd

95, Jørgen Svaneberg fremlagde forslaget om at gøre valget af formand for Landsforeningen til et direkte valg for to år ad gangen med det formål at styrke formandens mandat og gøre valget mere demokratisk.

278, Jørgen Samsing Bendixen: Jeg har 3 ting at sige til forslaget. For det første om det demokratiske. Jeg kan forestille mig, at der her i lokalet sidder mange menighedsrådsformænd, og gad vide, om de føler sig demokratisk valgt, selv om det er menighedsrådet, der har valgt dem. Jeg synes ikke, der er noget demokratisk problem i, at det er en bestyrelse, som af sin midte vælger formand. Dernæst er jeg personligt meget glad for, at vi i dag har en meget stærk formand for foreningen. Jeg synes, hun gør det rigtig godt. For det tredje: Dernæst - både personligt og også som gruppe - ønsker vi fra Fyn ikke en stærkere formand. Derfor synes vi, det vil være rigtig dumt at vælge en formand her i forsamlingen, for så får vi det.

547, Christian Bennetzen: Når nu Landsforeningen ønsker at udvikle sig til at være en forening, der vil drive politik og være en rigtig arbejdsgiverforening, bør man organisere sig noget lignende landets øvrige politiske og faglige organisationer. Og en landsformand i de kredse vælges sædvanligvis direkte på kongresser og landsmøder. De store gør i hvert fald sådan. Jeg mener, det er en støtte for formanden og foreningen at blive valgt på et møde som det, vi har her. Så min opfordring er at stemme ja til forslaget.

106, Verner Bech: Jeg kan konstatere, at ordet demokrati er meget brugt her. Nogle gange misbruger vi ord til at fremme vores egen mening. Det er yderst vigtigt, når vi vælger en bestyrelse, at der skabes grobund for et godt og givende samarbejde i bestyrelsen, og det gør man normalt ved at lade bestyrelsen vælge den formand, de mener, bedst kan lede bestyrelsesmøderne og det, der foregår. Jeg synes helt igennem, det er en dårlig idé her på vores delegeretmøde at kåre en formand, som i værste fald kan ignorere eller fuldstændig modarbejde den øvrige bestyrelse. Det skaber i hvert fald ikke samarbejde.

205, Per Børge Schleiter: Der blev nævnt, at det er manglende demokrati at have indirekte valg af bestyrelsesmedlemmer. Det kan jeg slet ikke se, for vi vælger jo bestyrelsen her på vores delegeretmøde, og bestyrelsen er valgt demokratisk. Selvfølgelig er bestyrelsen i stand til på demokratisk vis af sin midte at udpege en formand, som man kan samarbejde med. Hvis man vælger en formand på en generalforsamling som denne, bliver formanden meget stærk og kan meget ofte gennemføre sine tanker på en udemokratisk måde, fordi vedkommende jo er valgt af hele forsamlingen. Det kan ikke lade sig gøre for en formand, der er valgt af en bestyrelse, fordi bestyrelsen i så fald kan afgive et mistillidsvotum. Vi har en meget stærk formand her hos os, og også en utrolig dygtig formand, som nyder bestyrelsens opbakning. Det er jo et eksempel på, at man sagtens kan have en stærk og dygtig formand og alligevel en velarbejdende bestyrelse. Så jeg kan ikke støtte forslaget. Og der er jo også problemet med valg for to år ad gangen. Jeg vil sige som før, at det heller ikke kan lade sig gøre.

100, Tage Back: Jeg vil gerne melde mig som varm tilhænger af det fremsatte forslag. Det er meget velmotiveret, så jeg kan egentlig ikke føje andet til, end at forslaget også vil have den gode virkning, at man får kontrol med magtfuldkommenhed. Jeg synes, at behovet er aktualiseret af det forløb, vi har set med strukturdebatten. Jeg er en varm tilhænger, og jeg anbefaler, at man stemmer for.

72, Karsten Fledelius: Og jeg vil ligeså varmt anbefale at stemme imod forslaget. Og det gør jeg bl.a. på baggrund af mit medlemskab af bestyrelsen i to perioder. Det kan være en stor fordel, at man i bestyrelsen kan beslutte sig til at gennemføre et formandsskifte undervejs i en bestyrelsesperiode. Der kan være adskillige grunde, f.eks. sygdom, og der kan være taktiske overvejelser, der gør det praktisk at kunne sætte holdet på en anden måde. Det giver en helt anden bestyrelse og et helt andet arbejde i det øjeblik, man har en direkte valgt formand, der på den måde også er bundet til posten, og hvor der kan komme denne mekanisme ved et mistillidsvotum, hvad der så i øvrigt også skal tages højde for konstitutionelt i vedtægterne. Ingen ordning af denne art er udemokratisk i sig selv, men det er et spørgsmål om, hvordan bestyrelsen bedst fungerer i samarbejde med årsmøderne og i samarbejde med staben. Og ud fra hvad jeg selv har oplevet gennem en årrække i Landsforeningens bestyrelse eller tæt på den, så tror jeg, vi står os bedst ved at blive ved med at lade bestyrelsen vælge formand.

490, Tom Ebbe Jakobsen: Hvis vi vedtager forslag 4, og jeg kan ligeså godt tilføje forslag 5, for så behøver jeg ikke sige noget til den tid, så kan vi ligeså godt nedlægge den øvrige bestyrelse. Vi skal bestemt ikke vælge formand andre steder end i bestyrelsen. Det må bestyrelsen tage sig af. Derfor kunne jeg jo godt tænke mig toårige valgperioder. Så kunne vi vælte bestyrelsen, hvis ikke vi var tilfredse. Men det er klart, at en formand valgt af bestyrelsen jo også nødt til at lytte til bestyrelsen. Og det ved jeg fra bestyrelsesmedlemmer, at Inge Lise også gør. Jeg synes, vi skal stemme imod både forslag 4 og 5.

592, Verner Helwig Pedersen: Jeg har indsendt forslag 5, og jeg går selvfølgelig ind for, at man overvejer situationen med valg af formand. Hvis man skal til at være politisk, og det er Landsforeningen godt i gang med, skal man også have mulighed for på en kongres eller et delegeretmøde at øve indflydelse. Og det kan sagtens lade sig gøre. Jeg ser ikke nogen modsætning i, at formanden er valgt af delegeretmødet, og resten af bestyrelsen er valgt ved siden af, for jeg går ud fra, at formanden følger flertallets beslutninger i Landsforeningens bestyrelse. Det er jo selvsagt i et demokrati – eller er det ikke?

448, Sten Boye Jensen: Dette er en forening, og der kan man sagtens vælge både formand, næstformand og kasserer og øvrige bestyrelse. Jeg er lidt bange for, at der kan opstå et A-hold og et B-

hold. Jeg har ikke hørt en eneste sige, hvad behovet er for, at en formand skal vælges direkte. For jeg tror også, at der et eller andet sted måske går noget i stykker, hvis vi kårer en formand og kun vælger resten af bestyrelsen. Jeg har også tillid til, at en bestyrelse finder den i sin midte, som er bedst til at være formand fremover. Men hvis foreningen her samlet set eller bestyrelsen kommer og siger, at det er for svagt, vi skal ud over kanten, og vi bliver nødt til virkelig at kåre en formand, så er det noget andet. Men det behov har jeg ikke hørt om. Jeg tror, at bestyrelsen sagtens kan finde ud af at finde en god formand. Det er jo lykkedes hidtil, selv om vi ikke er enige med dig, Inge Lise.

76, Inge Espensen: Hvis man har behov for at kåre en formand, tror jeg, man har behov for at vælge en helt ny bestyrelse. Bestyrelsen er et teamwork. Det er ikke kun formanden. Hvis det var det, ville vi jo have enevælde. Og når der tales om demokrati og en stærk formand, så er bestyrelsen valgt af delegeretmødet. Og dvs. at formanden altså også er valgt af delegeretmødet, så demokratiet er opfyldt. Når der tales om en stærk formand, ved at formanden bliver valgt direkte, kan det også blive det modsatte. Hvis formanden og bestyrelsen ikke er i overensstemmelse med hinanden, kan vi faktisk få en meget svag formand, for det rygtes lynhurtigt ude omkring i det politiske landskab, at der kommer en formand, som i øvrigt ikke har nogen opbakning i bestyrelsen. Selv om nogle delegerede har valgt ham/hende, får vi faktisk en handlingslammet formand og dermed også en handlingslammet bestyrelse. Så forslaget er rigtig dårligt. Bestyrelsen vælger vi her på delegeretmøde, og imellem sig finder de den person, som har de bedste kvalifikationer og kompetencer til at påtage sig hvervet som formand. Og vi har set i dag, at bestyrelsen faktisk er et teamwork. Vi har set mange bestyrelsesmedlemmer på talerstolen, og det er rigtig godt. Så nej til forslaget.

243, Carl Aage Clausen: Lad nu bestyrelsen vælge deres formand, for det er jeg sikker på, de er rigtig gode til. Vi andre aner jo ikke, hvem vi skulle stemme på. Tænk, hvis vi derhjemme i sognet skulle have hele menigheden til at vælge os almindelige menighedsrådsformænd. Sikke er bøvlt det ville blive. Og hvor var det godt, at den to-årige valgperiode blev stemt ned. Tænk, et bøvlt vi har hvert fjerde år.

338, Erik Normann Sørensen: Prøv lige at tænke tilbage på, hvad vi diskuterede i går. Da havde vi nogle rædselsforestillinger om, hvad et fælles kirkeudvalg kunne finde på at gøre. Hvem skulle politisere og blive interviewet og fremsætte meninger på folkekirkens vegne. Næh, det vil vi ikke have. Der blev oven i købet nævnt det der fy-ord synode. Og så kommer man minsandten med et forslag, hvor man vil vælge en stærk formand, der ikke er sikker på bestyrelsens opbakning, men kan tillade sig at gå ud og lege politiker med at tage stilling til hvad som helst. Nej, glem det forslag. Nedstem det.

Per Damgaard Pedersens kommentar til debatindlæggene: Bestyrelsen anbefaler også delegeretforsamlingen at sige nej tak til forslaget. For at et bestyrelsesarbejde kan fungere som et teamwork, er det meget væsentligt, at der er respekt og gensidig tillid imellem formand og bestyrelsesmedlemmer. Tanken om et direkte demokrati lyder selvfølgelig godt. Sagen er, at vi også nu har demokrati. Det går ud på, at vores demokratiske proces skaber betingelser for, at vi kan arbejde så smidigt og så effektivt som overhovedet muligt og fremstå med maksimal troværdighed og enighed i offentligheden over for vores samtalepartnere. Vi skal fremstå som en enig bestyrelse. Pressen ville elske forslaget her, for der ville komme modsætninger mellem bestyrelse og bestyrelsesformand. Det ville være gulf for pressen, men det ville ikke være godt for vores troværdighed.

Endelig kunne man forstille sig, at hvis vi skulle have nogen til at kandidere til formandsposten, ville de skulle lancere sig selv som et alternativ i god tid før et delegeretmøde, hvor de eventuelt skulle vælges som formand. De skulle så være til stede i pressen og på andre måder, og her skulle de lægge afstand til den nuværende formand. Og det ville resultere i rørte vande og store og mærkelige diskussioner. Den fireårs valgperiode passer meget fint med, at vi meget ofte arbejder med lange processer. Distriktsforeningerne struktur er en lang proces. Hele sagen om en moderne styringsstruktur for folkekirken er en lang proces, der tager flere år. Sagen om at Landsforeningen skal blive til en arbejdsgrupperorganisation, bliver en lang proces, der kommer til at tage mange år. Lige nu har vi en formand, som skal repræsentere helheden. Bestyrelsen skal være enig, og formanden skal repræsentere besty-

relsen og altså repræsentere helheden. I det fremsatte forslag bliver der lagt op til, at formanden skal repræsentere halvdelen, nemlig 51%. Vi anbefaler, at man siger nej tak til forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

A. Øvrige forslag

Forslag 5 – Valg af Landsforeningens formand

592, Verner Helwig Pedersen meddelte, at han ønskede at trække forslaget, idet debatten om forslag 4, der indholdsmæssigt lignede forslag 5, havde vist, at der ikke ville være stemning for at arbejde i retning af en ændret form for valg af Landsforeningens formand.

Ingen øvrige mødedeltagere ønskede forslaget opretholdt. Forslaget var dermed trukket.

Forslag 6 – Valg af gejstlige til Landsforeningens formand

592, Verner Helwig Pedersen fremlagde forslaget, der har til hensigt at begrænse antallet af provster i Landsforeningens bestyrelse for at skabe større sammenhæng med sammensætningen i menighedsrådene, der består af valgte medlemmer samt præster og netop ikke provster, der repræsenterer en ledelsesmæssig styring af provstier og menighedsråd.

72, Karsten Fledelius: Jeg kan ikke anbefale forslaget til vedtagelse. Og det er på baggrund af dels det rent principielle, at provster ligesom præster er medlemmer af menighedsrådet og derfor også medlemmer af denne forening, og det er ikke rimeligt at diskriminere dem, fordi de tilfældigvis har fået et særligt tillidshverv betroet. Og det er dels også på baggrund af den erfaring, som jeg selv har gjort fra Landsforeningens bestyrelse, hvor vi en overgang næsten kun havde provster stillet op til de gejstlige pladser. Den gejstlige ekspertise, vi havde brug for i Landsforeningens bestyrelse, blev i vid udstrækning leveret af provster. Jeg har siddet som formand for kirke- og strukturudvalget med mindst to provster ad gangen, og det var folk, der i den grad både var energiske og dygtige og havde kendskab til mange sider af det danske kirkeliv. I al den tid jeg har haft at gøre med Landsforeningens bestyrelse, har provsterne været en meget vigtig ressource. Jeg har været lykkelig for, at de oven i deres jobs har stillet sig til rådighed for os læge menighedsrådsmedlemmer med deres ekspertise. Så jeg mener, at arbejdet i Landsforeningens bestyrelse ville lide under, at man vedtog forslaget.

448, Sten Boye Jensen: Jeg er enig med den forrige taler. Hvis man kigger på vedtægterne, er der jo adgang for provster. De er fødte medlemmer af et menighedsråd, i det omfang de stadigvæk er sogneprester. Men der står jo også, at *provstiudvalgsmedlemmer, som ikke er medlem af et menighedsråd...* Og en provst er jo født medlem af et provstiudvalg. Og hvis de skulle bortdømmes, synes jeg også, at jeg selv skulle bortdømmes som provstiudvalgsmedlem. For vi kan jo godt komme i konflikt med det enkelte menighedsråd i forhold til de ting, vi beslutter. Inge Lise har strengt taget prøvet det i sine stiftsudvalg, ikke sandt Inge Lise? Men jeg kunne så lige her på falderebet drille lidt og sige, at når der står stiftsrådsmedlemmer, hvor biskopperne er fødte medlemmer, gælder det så også for dem?

Inge Kjær Andersen kommentarer til debatindlæggene: Formanden beder mig oplyse forsamlingen om, at biskopper godt kan være medlem af foreningen, hvis de skulle ønske det.

Provster er faktisk også præster, og de har plads i menighedsrådet, og derfor skal provsterne bestemt have lov også at sidde i Landsforeningens bestyrelse. Og vi skal have tillid til, at distriktsforeningerne og menighedsrådene opstiller kvalificerede gejstlige kandidater, som vi her på generalforsamlingen kan vælge imellem. Og det må så være op til den enkelte selv at stemme på dem, der er mere almindelige præster end provsterne åbenbart er. Hvis man skal gå ind på forslagets præmis om, at provsterne ikke kan være repræsentative for den gejstlige stand, så kunne jeg godt tænke mig at spørge, om der også er grænser for, hvor mange menighedsrådsformænd, der må sidde i bestyrelsen for at kunne være repræsentanter for de læge? Er der grænser for, hvor mange kontaktpersoner man må være blandt de læge? For der har man vel også nogle særlige roller. Så jeg synes, at det skal være

noget, vi lader være med at lovgive om. Det er rigtig godt at have provsterne med i bestyrelsen. De har kendskab til mange sogne og dermed flere erfaringer at bidrage med end præsten, som har fokus på sit eget sogn og sin egen menighed. Jeg vil gerne opfordre til at stemme imod forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 7 – Ændring af Landsforeningens navn

566, Tove M. Karlsen, som havde stillet forslaget, havde måttet forlade mødet og derfor givet dirigerterne besked om at læse den præcise begrundelse i forslaget op. Forslagsstilleren finder det mere dækkende, at Landsforeningen ændrer navn fra *forening* til *organisation*, når foreningen får forhandlingsret på personaleområdet.

Carsten Bøgh Pedersens kommentar til forslaget: Vi har talt om forslaget i bestyrelsen, og vi synes, det er lige tidligt nok at kaste sig ud i en navneændring. Man skal ikke sælge skindet, før bjørnen er skudt, så vi er i bestyrelsen enige om, at vi ikke kan støtte forslaget.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 8 – Ny valgform til menighedsråd

490, Tom Ebbe Jakobsen fremlagde forslaget, der bygger videre på det forslag, som Landsforeningen præsenterede på årsmødet i 2013, med det formål at gøre modellen for en ny valgform mere demokratisk. Modellen opererer bl.a. med primære og sekundære valg og med, at der holdes orienteringsmøder over hele landet på den samme dato. Under fremlæggelsen bemærkede Tom Ebbe Jakobsen, at han under drøftelsen af emnet på midtvejsmødet den 1. marts i Odense havde følt sig afvist af formanden for det udvalg, der havde med sagen at gøre, og at det var medvirkende til, at forslaget blev fremlagt på årsmøde 2014.

152, Tove Fedder Buch: Jeg har med interesse lyttet til begrundelsen for forslaget, men jeg bliver nødt til at fastholde, at jeg fortsat er imod. For mig at se tvinger det alle menighedsråd til at have toårig funktionsperiode. Før vi beslutter det, vil jeg gerne se en officiel evaluering fra de menighedsråd, der har valgt at have en toårig funktionsperiode. Det er allerede nu muligt at udtræde af et menighedsråd og at holde supplerende valg. Vi har rigeligt med administrative opgaver i menighedsrådene i forvejen, og jeg kan ikke se, hvorfor vi skal have flere. Det vil vi få med et nyt valg hvert andet år. Den nye valgmodel medførte, at vi havde en fremgang på opstillingsmødet på 400 %, og det betød, at vi kunne stille med en valgliste, der omfattede 12 medlemmer. Vi skulle vælge 9. Vi fik 6 suppleanter. Jeg kan godt forstå, man kan have brug for et suppleringsvalg, hvis man har glemt at få valgt suppleanter. Men det skal vi arbejde på at forebygge ved den metode, vi prøvede for første gang sidste år. Vi behøver ikke en kattelem. Den kunne vi godt have undværet.

Tom Ebbe Jakobsens kommentar hertil: Jeg er ikke tilhænger af toårige valgperioder, men jeg vil give muligheden til dem, der ønsker det, og jeg vil gerne have det indarbejdet i det forslag, som Landsforeningen har lavet. Så egentlig fremlægger jeg ikke noget forslag i dag. Jeg trækker det måske heller ikke. Jeg ønsker bare, at Landsforeningen arbejder på, at det kommer med.

Carsten Bøgh Pedersens kommentar: Jeg er jo ked af at sige, at vi heller ikke kan støtte dette forslag, men jeg vil meget gerne tage hatten af for din ihærdighed. Det er dejligt at se, hvor seriøst du har arbejdet med det, og hvor gennemtænkt det er. Det har taget både tid og kræfter. Tak for engagementet. Jeg er selvfølgelig ked af, at du oplevede at blive afvist på midtvejsmødet. Det var ikke tiltænkt. Vi var ret tidligt ude med et forslag, som vi rejste rundt med. Jeg var bl.a. i Århus Stift, hvor jeg også var sammen med dig, og hvor vi debatterede de her ting. Og det var jo netop for at kunne tage tingene med hjem, bearbejde dem og arbejde med dem i bestyrelsen. Jeg er meget glad for, at du siger, at det nu er ved at ligne noget, der er fornuftigt. Jeg forstår på dig, at du mere eller mindre trækker dit forslag, men at du opfordrer bestyrelsen til at arbejde for at gøre det muligt at trække sig efter de to år. Og den mulighed er allerede eksisterende. Summa summarum kan bestyrelsen ikke støtte forslaget.

67, Lone Rasmussen: I Sydhavn Sogn i København havde vi en toårig valgperiode denne gang, og det er altså ikke lykken. Folk kan ikke nå at blive sat ind i tingene, før de smutter igen. Det er den ene side af sagen. Og den anden side af sagen handler om suppleanter. Vi måtte sidste år have et ekstra suppleringsvalg, fordi ikke havde suppleanter nok. Fint, vi fik 5 nye ind i menighedsrådet og 3 eller 4 suppleanter. Og så smuttede der en enkelt af de gamle fra menighedsrådet, og så smuttede der en mere. Vi troede så, at vi kunne tage en af de nye suppleanter. Men den går ikke, for de nye suppleanter er kun suppleanter for de nye menighedsrådsmedlemmer, der kom ind ved suppleringsvalget.

519, Per Godsk: I Åby Sogn gennemførte vi en valgforsamling med en toårig valgperiode. Vi er et råd med 13 personer, og vi fik ved dette valg valgt 11 nye mennesker i vort menighedsråd ud over, at vi fik valgt 4 suppleanter. Nu skal vi til at gennemføre vores valg igen i september måned, og vi har tilkendegivelser fra de 11 personer, der lod sig vælge, at de ønsker at fortsætte deres arbejde. Nogle vil så påstå, at to år er for kort tid at komme ind i tingene. Nu har jeg været med i vel snart 20 år, og jeg føler heller ikke, jeg er udlært endnu. Hvornår bliver vi det? Jeg vil appellere til, at vi, der ønsker at gennemføre valgforsamling med en toårig valgperiode, får lov til at fortsætte denne valgform. For os har det været rigtig givende og en god måde at få unge mennesker med i vores menighedsråd på.

Tom Ebbe Jakobsen tilkendegav, at han ikke ønskede at trække sit forslag, og det blev derfor sat til afstemning. Forslaget blev forkastet.

Forslag 9 – Afstemning om lovforslag om strukturændring i folkekirken

548, Bjarne Lindberg Sørensen fremlagde forslaget, der havde til hensigt at sikre, at Landsforeningen spørger sin medlemskreds, inden foreningen afgiver høringssvar vedr. lovforslag om strukturændringer i folkekirken og navnlig med den begrundelse, at høringen er kommet, efter at bestyrelsen er tiltrådt.

106, Verner Bech: Det er ikke rigtigt, at bestyrelsen er valgt efter, at det blev kendt, at emnet skulle diskuteres. Der står i regeringsgrundlaget, og vi har vidst det længe før valget af bestyrelsen. Så vidt jeg husker, var det en af årsagerne til, at Inge Lise valgte at tage 4 år mere i trædemøllen. Landsforeningens bestyrelse har afgivet et høringssvar, og vi har afgivet høringssvar som menighedsråd. Landsforeningen afgiver høringssvar med den holdning, de har i den bestyrelse, der er valgt. Vi kan jo kun give vores eget. I forslaget her står der bl.a., at det skal gives i overensstemmelse med menighedsrådenes mening. Hvilke menighedsråds mening? Vi er faktisk rigtig mange, der mener, det er en god idé, og vi er rigtig mange, der mener, det er en dårlig idé. Jeg vil meget frabede mig, at de skal bestemme, hvad jeg mener. Hvis flertallet skal bestemme, hvad Landsforeningen skal indstille af høringssvar, har vi jo et flertalsdiktatur, og det ønsker jeg på ingen måde. Jeg kan ikke støtte forslaget.

278, Jørgen Samsing Bendixen: Jeg vil også tale imod, fordi det naturligvis må være bestyrelsen, der afgiver høringssvar. Jeg har tidligere talt for det vigtige i, at vi ser vores forening som en samlet menighedsrådsforening, ikke blot som landsforening eller blot som distriktsforening. Vi er netop et hele, og derfor må bestyrelsen afgive høringssvar på landsplan, og vi må også ude i distriktsforeningerne afgøre vores høringssvar. På den måde bliver det lidt mere tydeligt, at debatten er så nuanceret, som den er, og at der er så mange forskellige holdninger i debatten.

543, Poul Christian Tulinius: Man kan naturligvis altid diskutere, hvem man skal spørge og hvor mange. For mig er det afgørende, at der er en vis angst for et kirkeråd, for jeg tror, det er begyndelsen på en proces, hvor staten gradvist skubber kirken fra sig. Kirkerådet vil så at sige få større og større magt, fordi staten ønsker at lade folkekirken sejle sin egen sø, hvis man kan følge tankegangen. Og derfor synes jeg, at det kan være vigtigt at sende det ud til en eller anden form for afstemning. Jeg har tidligere talt om, at der også i betænkningen er kommet en tanke ind om, at der skal gives bloktilskud til folkekirken. Det er nogenlunde sandsynligt, at det vil føre til en stærk ændring af magtforholdene i folkekirken, idet det bl.a. vil give Finansministeriet væsentlig mere magt.

205, Per Børge Schleiter: I motiveringen for forslaget siges det, at det er vigtigt, at menighedsrådsforeningens hørings svar bliver i overensstemmelse med menighedsrådenes mening. Men det er det jo. Der er 526 menighedsråd, der alle har afgivet hørings svar, og det må vi vel anse for at være tilstrækkeligt til, at bestyrelsen kan træffe en beslutning. Det er rigtig vanskeligt, for det er jo ganske få af menighedsrådene, der har svaret, og der er rigtig mange, der ikke har. Hvis vi nu gennemfører en afstemning, kan vi så forvente, at alle de menighedsråd, der ikke har svaret, har haft en indgående debat og derfor kan tage stilling til tingene? Eller kan vi gå ud fra, at de 526 menighedsråd, som har afgivet et hørings svar, har gjort det på en sådan måde, at bestyrelsen er i stand til kvalitativt at tage stilling til det? Det mener jeg helt sikkert, de kan. Der sidder faktisk 20 mand i bestyrelsen, som er vældig indarbejdet i disse ting, og som selvfølgelig tager hensyn til de hørings svar, der kommer ind. Jeg kan kun anbefale at stemme nej til forslaget.

505, Michael Pedersen: Jeg skal også anbefale et nej. Hvis ikke vi får det svar, vi gerne vil høre, så spørger vi bare igen. Det dur ikke. Vi må have tillid til bestyrelsen. I rådene er hørings svarene bakket op af et flertal. Derfor er vi spurgte, og derfor har vi ikke brug for endnu en gang hørings svar.

6, Niels Hørlyck: Mit indlæg er ikke bestyrelsens kommentar til debatten. Det er på egne vegne. Jeg blev lige lidt stødt over, at der blev sagt, at I ikke kendte kandidaternes stilling til det her. Da vi stillede op sidste år, blev vi spurgt om en hel masse ting, bl.a. om folkekirken har brug for et styrende organ på landsplan. Og nogle af os har uddybede det, vi skrev om os selv, da vi blev valgt. Så I vidste, hvad I valgte, da I valgte os.

69, Frode Benedikt Nielsen: Jeg har lovet Tom Ebbe Jakobsen, at han ikke kommer på talerstolen under dette punkt, da han mener det samme som mig, og nu skal vi så se, om det holder. Jeg vil starte med helt principielt at argumentere imod forslaget. Vi vælger en bestyrelse til at varetage vores interesser. Det må man acceptere, uanset hvilke forslag der så kommer frem. Længere den ikke. Så kan man mene om forslaget, hvad man vil. Det handler om, hvilket mandat bestyrelsen skal have. Skal vi som menighedsråd høres, hver eneste gang bestyrelsen føler, den går ud over grænsen for, hvad man kan tillade sig? Endelig et lille hjertesuk. Hvis man vælger at høre menighedsrådet, kunne jeg godt tænke mig, at man ikke bare sendte 1:1, for nogle menighedsråd vil måske synes, at det var en lille smule unfair.

349, Gustav Sieg Sørensen: Jeg tilslutter mig det bestyrelsesmedlem, der sagde, at det var en kendt sag, hvad bestyrelseskandidaterne mente om sagen. I løbet af 2012 kendte vi udvalget, og bestyrelsen blev først valgt i forsommeren 2013. Der har været to runder indtil nu. Der var en runde, hvor forholdsvis mange af menighedsrådene sendte hørings svar ind. Så var der en efterfølgende runde, som Kristeligt Dagblad arrangerede. Som Inge Lise sagde i går, var der utrolig få, der svarede. Og det er mit indtryk, at der måske endda er endnu færre, der svarer i den høringsrunde, der er i gang nu. Man kan jo håbe på, at der er nogen, der får taget sig sammen til at svare inden 31. maj. Jeg vil opfordre til, når vi så kommer til fjerde runde, nemlig når lovforslaget foreligger, at der så bliver 4 uger til at svare. Man kan sige, at det er kort tid, men nu kender vi efterhånden problemstillingen. Jeg vil opfordre dem, der sidder i menighedsråd, provstiudvalg og distriktsforeningsbestyrelser til at sende hørings svar ind. Det er os alle sammen, der skal komme ud af hullerne nu. Vi skal ikke bare sidde og vente på, at bestyrelsen udskriver en eller anden urafstemning, eller hvad der nu bliver foreslået. Jeg foreslår, at vi stemmer nej til det forslag, der er indleveret her.

40, Svend Hovard: Det meste er jo sagt. Jeg synes, at 1544 er mere enkel at forstå end den, vi skal stemme om i morgen omkring EU's patentdomstol. Men jeg er træt af den tone, der køres frem med. Hver eneste gang man diskuterer et eller andet strukturelt, bliver der straks råbt: synode, koncil, pавens genopstandelse! Det er godt nok træls, for nu at sige det, så I også kan forstå det ovre i Ribe og Vester Vedsted.

109, Kirsten Diemer: I går sagde jeg noget om Charlotte Dyremose, som havde skrevet i Kristeligt Dagblad, at hun mente, at hvis der kom et råd, ville det på en eller anden måde skride, for så ville det få mere og mere magt. Jeg fik så alligevel at vide af Marianne Jelved, at Dyremose gik ind for det he-

le. Det passer jo ikke. Min formand fra distriktsforeningen og jeg snakkede med Charlotte Dyremose efter Bibelselskabets festgudstjeneste i domkirken, og da sagde Charlotte meget klogt, at når man var mindst 10 år om at skabe en ny salmebog, hvorfor skal dette her så presses igennem så hurtigt?

Inge Lise Pedersens kommentarer til debatindlæggene: Der er allerede adskillige, der har sagt det, som bestyrelsen mener, nemlig at vi som bestyrelse er valgt til at varetage medlemmerne interesse efter bedste skøn, og det har vi gjort. Og som det også er blevet sagt, kendte I godt kandidaternes holdning til det her spørgsmål, da I valgte os ind, så I vidste, hvad I fik. Det er en ren principalsag, som også flere har sagt. Har vi et repræsentativt demokrati, eller skal vi til at have folkeafstemning på torvet hver søndag? Vi går ind for, at I respekterer det repræsentative demokrati, og så står vi til regnskab, når vi er på valg igen. Bestyrelsen kan ikke anbefale forslaget.

Bjarne Sørensens bemærkning til debatten: Jeg er ked af, at jeg fik disponeret mit første indlæg lidt for dårligt. Jeg kan godt mærke, hvad vej vinden blæser. Derfor vil jeg gerne opfordre alle til at indgive et hørings svar inden den 31. maj.

100, Tage Back: Jeg vil straks melde mig som tilhænger af forslaget, som det er fremsat. Hvis man siger: *styrk menighedsrådene*, har man faktisk Landsforeningens formålsparagraf. Det gør Landsforeningen på meget glimrende vis med den hjælp, som sekretariatet tilbyder sognene. Gå dog den vej. Behovet er der. Hvordan kan det så være, at foreningens bestyrelse i et livsvigtigt spørgsmål, nemlig spørgsmålet om kirkens fremtidige struktur, går ret imod formålsparagraffen? Formentligt også imod et stort flertal af menighedsråd og folkekirkens medlemmer i almindelighed. Et demokratisk underskud er iøjnefaldende og fortjener et rungende mistillidsvotum. Status er nu som før, at der ikke er givet jordnære forståelige begrundelser for, at det nu skulle være nødvendigt at skabe et permanent folkekirkeligt fællesudvalg – hviskende omdøbt fra kirkeråd - eller at biskopperne nu skal optræde som kollegium. De nye organer vil uden tvivl tage sig magt, der rettelig tilkommer menighedsrådene. Efter omlægning af statens faste tilskud til præstelønninger skal en magtelite have fornøjelsen af at boltre sig med ikke-øremærkede bloktilskud med mulighed for vidtgående konsekvenser. Hvad er det for opgaver på lokalt plan, hvis løsning skal ofres til fordel for løsning af store nationale opgaver? Et kirkeråd er udtryk for magtkoncentration i modsætning til den nuværende ordning, der er kendetegnet ved magtspredning. Det vil true friheden og rummeligheden i den danske folkekirke. Et kirkeråd vil uundgåeligt blive opfattet som talerør for folkekirken. Kristne, som ikke ligger på linje med kirkerådets udtalelser, vil sikkert finde et andet sted for kirkeligt tilhør. Erfaringerne fra Norge og Sverige rummer desværre historien om drastisk fald i antallet af medlemmer. Stem for og gå i øvrigt hjem og skriv et høringsudkast til udkast for lovforslag. Send det til Kirkeministeriet og sig nej.

Michael Fagerlund: Jeg hører til det mindretal i bestyrelsen, der ikke går ind for oprettelsen af et folkekirkens fællesudvalg. Det fremgår også af bestyrelsens hørings svar, at vi er nogen, der ikke kan støtte hverken flertalsgruppens forslag eller bestyrelsens hørings svar. Alligevel må jeg opfordre til ikke at stemme for det forslag, der er fremsat her. Det er et principielt spørgsmål om, hvad en bestyrelse er valgt til, og hvad den skal kunne. Bestyrelsen har fået et mandat og bruger det efter bedste evne. Hvordan det i øvrigt udmønter sig, er det op til denne forsamling at vurdere, næste gang der skal vælges bestyrelse. Det er fuldstændig korrekt, at vi blev spurgt om vores holdning til en række ting, da vi var på valg, og dette her var altså en af dem. I den forstand har I stemt på hele bestyrelsen med åbne øjne. Hvis I prioriterede forkert dengang, må I gøre det om om 3 år. Men der hvor vi er nu, må bestyrelsen have mandat til at fremsætte det, som flertallet er blevet enige om, og det vil også gælde, når lovforslaget ligger der. Jeg kan så samtidigt opfordre jer til at gå hjem og sende hørings svar inden den 1. juni.

Inge Lise Pedersen: Det er lidt forkert at optage diskussionen om styringsstruktur. Den diskussion har vi haft tidligere i dag og også i går. Jeg kan tilslutte mig, at man går hjem og sender hørings svar ind, uanset om man er for, imod eller har et helt tredje forslag. Men dette her handler om et forslag om repræsentativt demokrati eller ikke. Bestyrelsen mener stadigvæk, at vi bør stemme nej til forslaget,

fordi det faktisk ødelægger et almindeligt bestyrelsesarbejde, hvis man ikke kan sende noget ud, selv om man har fået mandat til det som bestyrelse.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev forkastet.

Forslag 10 – Lønstatistikker til brug for menighedsrådene

513, Agnete Krogsdam Johnsen fremlagde forslaget om lønstatistikker, der skal gøre menighedsrådene bedre til at fastsætte de ansattes løn. Måske kan det også hjælpe til at forebygge konflikter.

Lone Wellner Jensen: Bestyrelsen siger tak for forslaget. Vi ved, at det er et stort behov, og vi har arbejdet ihærdigt på at fremskaffe lønstatistikker. Vi har adskillige gange rettet henvendelse til Kirkeministeriet, som er det sted, hvor man muligvis havde de nødvendige oplysninger, men vores henvendelser har ikke båret frugt indtil nu. Det er rigtigt, at Kirkeministeriet er i gang med at implementere FLØS2, som det hedder, og det skulle gerne give muligheder for lønstatistikker, men det går meget langsomt. Hastigheden og vores adgang til lønstatistikker kunne understøttes af, at vi fik sådan et pålæg fra jer i dag. Så vi siger tak for forslaget, og vi anbefaler varmt, at I stemmer for det.

Forslaget blev sat til afstemning, hvor det blev vedtaget.

12 Bestyrelsens meddelelse om tid og sted for næste årsmøde

Næste årsmøde holdes på Nyborg Strand i dagene den 29.–31. maj 2015.

13. Eventuelt

461, Bente Grønfeldt: Nu har jeg været til delegeretmøde for første gang. Jeg er ny i det her. Inden jeg tog hened, var jeg advaret om, at formanden var skrap, men jeg synes også, formanden er manipulerende. Man kan sige nogle ting så mange gange, at det kommer til at lyde rigtigt. Jeg forsøgte at være morsom med min sidste bemærkning. Jeg er storkredsformand for Korshæren i Odder Kommune, så jeg mener, at jeg har hjertet på rette sted. Og det var faktisk en lille vittighed, jeg leverede til sidst. Og jeg bryder mig ikke om at blive talt ned til eller blive nedgjort. Men nu har jeg prøvet at være til delegeretmøde, og jeg giver gerne en delegeretplads videre til andre i mit menighedsråd.

134, Vagn Simonsen: Jeg fristes til en temamæssig sammenblanding af temaerne *kirken på landet* og *nedlæggelse af kirker* ved at henvise til Læsø, som op til slutningen af 1900-tallet havde 4 kirker, 4 missionshuse og 3.000 borgere. I dag er der 1.500 borgere, der må slås om 3 kirker og et halvt missionshus. Disse indholdsændrede bygninger er blevet til en svømmehal, kaldet et kurbad, og 3 sommerhuse, hvor jeg er den lykkelige ejer af det ene med de gamle nyttige inskriptioner bibeholdt: *Herren velsigne din indgang og din udgang*. Og over døren til den tidligere lillesal, der nu er blevet til to soveværelser, står der stadigvæk *det er skønt for mænd at bo tilsammens*. Og det er jo et meget moderne og delvist kirkeaccepteret synspunkt.

Men nu til en anden lokalsag. Siden Ishøj Kommune i 1997 fik den nye Vejleå Kirke i bycentret, har middelalderkirken i Ishøj landsby været i både fysisk og brugsmæssig forfald. Men sidste år fik kirken en ny, ung, kvindelig præst, der har fået sin lokale kirke og dens samfund til at slå en kolbøtte. Nu strømmer folk til den spændende og stærkt aktive landsbykirke. Den har et flot program, og hun prædiker også ved f.eks. det velbesøgte årlige kræmmermarked. Efter sin prædiken og et par salmer, sagde hun: "Husk nu, at I er på et krammermarked", hvorefter hun skyndte sig ned og krammede de nærmeste tilhørere. Dette for at vise, at det kan lade sig gøre at få noget til at vokse.

197, Ole Kølle: Det, der får mig på talerstolen, er økonomi. Et af de områder, der tynger meget på vores budgetter, er jo lønbudgettet. Og her er vore jobcentre rundt omkring i kommunerne en rigtig god sparringspartner. Jeg har 3 flexjobbere ansat, på 2, 8 og 12 timer. Det gode er, at der er en fond, der hedder Forebyggelsesfonden, og jeg har erfaret her på landsmødet, at der ikke er ret mange, der kender til den. Den hedder også Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse. Og her er der nogle penge at hente. Jeg får her 1. juni 25.000, og det gør jeg også 1. juli. Hvis man har en flexjobber ansat under

10 timer, så kan man få 25.000 fra Forebyggelsesfonden, og det er da også værd at tage med i disse trange tider. Hvis nogen vil vide noget om, hvad Forebyggelsesfonden er for en størrelse, er man velkommen til at kontakte mig

306, Christen Kristensen: Jeg har et forslag til bestyrelsens overvejelse. Jeg vil foreslå, at vi søger indenrigsministeren om at få lov til at holde menighedsrådsvalg sammen med regions- og kommunvalgene. Så får vi nogle flere stemmer frem.

338, Erik Normann Sørensen: Da vi snakkede om de forskellige forslag fik jeg et indtryk, som jeg godt vil vende tilbage til. Vi skal gøre os lidt mere klart, hvad det er for udsagn og begreber, vi bruger. Vi snakker om, at vi meget gerne vil være en arbejdsgiverorganisation. Samtidigt hører jeg gang på gang, når vi snakker delegerede, at man snakker om delegerede fordelt efter provsti. Jeg er formand for et menighedsråd, der sidder i en distriktsforening. Det er det foreningsmæssige. Menighedsrådsarbejde hører hjemme der. Provstiet, stiftet, Kirkeministeriet, det er nogle helt formelle organisationer, der styrer det her. Jeg skal ikke have delegerede valgt i mit område ud fra provstiets størrelse eller ud fra provstiets mening. Det er menighedsrådsmedlemmerne, der bestemmer det.

143, Hans Ulrik Paulsen: Som nyudnævnt medlem af Lundtofte Menighedsråd er det mig en stor glæde at være med til årsmødet for Landsforeningen af Menighedsråd og her møde meget venlige, hjertelige kolleger, som jeg glæder mig til et rigtig godt samvær med i aften til festmiddagen. Og jeg vil gerne sådan gribe lidt fat i den festmiddag, for der skal vi jo bruge nogle smagssanser. Og der er 4 smagssanser, salt, surt, sødt, bittert. Og da jeg for længe siden blev uddannet på Tandlægehøjskolen, sagde professoren i anatomi, at det var vigtigt, at vi vidste, hvordan tungen er opbygget smagsmæssigt, og at han ville sørge for, at vi kunne huske det til vores dødsdag. Og han fortalte, at det er ligesom med ægteskabet, første starter det salt, så er det sødt, så er det surt, så er det bittert. Når jeg kigger ud over forsamlingen her, han har nok taget lidt fejl. De fleste af jer er vist kun nået til stadierne salt og sødt. Der er vist ingen i denne forsamling, der er kommet til den sure og den bitre afdeling. Men til festmiddagen: Brug alle 4 sanser.

202, Birthe Vilhelmsen: Først vil jeg sige tak for et rigtig godt landsmøde. Vi har været igennem mange ting, men det er gået rigtig godt, og jeg er meget glad for, at I har ændret det sådan, så vi om fredagen kører på og først har festmiddagen i dag. Det giver mere sammenhæng. Jeg vil opfordre jer til at gå hen til stand 23, Videbæks Bogtrykkeri. Kig på bøgerne derhenne. Der står en sangbog, der hedder *Påskens salmer*, som jeg vil opfordre jer til at kigge på. Den koster 100 kroner, og overskuddet går til de unge kristne i Jordan, til deres skole og undervisning. Det er Tempelridderne i Danmark, der har fået den lavet, og alle biskopperne i Danmark har anbefalet, at menighedsrådene køber den og giver deres menighedsråd og deres ansatte et eksemplar. Der medfølger 2 cd'er, så man får meget for de 100 kroner.

113, Anna-Grethe Rischel: Jeg vil også benytte lejligheden til at sige tak for et meget spændende møde her på Nyborg Strand. Det er første gang, at jeg er med, og jeg føler simpelthen, at jeg har lært så meget af den måde, alle er engagerede på. Det tyder på, at vi har et utrolig stærkt og godt fællesskab i Landsforeningen af Menighedsråd. Og så vil jeg spørge, om Landsforeningen kan gøre noget for, at morgenandagten i DR ikke bliver sparet væk på en eller anden mystisk kanal. Den er en livsnerve for utrolig mange af vores medlemmer af folkekirken.

187, John Bech Jensen: Tak for et rigtig godt landsmøde, som var noget anderledes end de andre år. Jeg har et par kommentarer. Da vi i november skulle konstituere os i menighedsrådet i Mosede, var det 25. gang, jeg skulle konstituere mig. Da jeg havde været i SAS i 25 år, rejste min chef fra Stockholm til København for at give mig en fin nål og sådan nogle ting. Der var lidt fest omkring det. Da vi konstituerede os i menighedsrådet for 25. gang, hørte jeg ingenting. Grunden til at der ingenting skete, var jo, at ingen vidste det. Men det ved Landsforeningen selvfølgelig, for de har en computer, hvor der garanteret står, hvornår man første gang fik Landsforeningens blad. Så jeg bilder mig ind, at bladudvalget kunne indsætte en side i Menighedsrådenes Blad, hvor der eksempelvis står runde fød-

selsdage for menighedsrådsmedlemmer. I SAS, der har cirka samme størrelse som denne forening, har man en side, hvor der står runde fødselsdage, 25-års jubilæum, 30- og 40-års jubilæum.

72, Karsten Fledelius: Tak for bemærkningen om morgenandagten, som det er en stadig kamp at fastholde. Den er flyttet flere gange pga. omlægninger i DR. En overgang nævnte de muligheden for, at den kunne komme på tv på DR2, men det endte så kun som lydkanal. Og så henviser de til DAB'en, men det er ikke alle, der har DAB-radio. Men det er vigtigt at huske morgenandagten, og i Københavns Domkirke har vi brug for opbakningen til at fastholde den på sendefloden.

205, Per Børge Schleiter: Vi skal lytte til den taler, der nævnte bladet i forbindelse med fødselsdage og jubilæer. Det kan vel ikke være så vanskeligt at sætte i vores menighedsrådsblad, hvis det er muligt at finde oplysningerne. Jeg synes, han talte fra hjertet, og jeg synes, vi skal lytte med respekt. Der var nogle ytringer til sidst fra salen, men det har sikkert været en misforståelse. Alle, der stiller sig herop, kommer med deres personlige ønsker og meninger, og dem skal vi være glade for at få lov til at lytte til.

14. Mødets afslutning

Inge Lise Pedersen: Først vil jeg sige tak til dirigenterne. Det er altid et hårdt job at være dirigent her. Det ved jeg af egen erfaring, for jeg har prøvet det selv for nogle år siden. Jeg synes, de klarede det fint, også de gange hvor det kunne blive lidt vanskeligt. Så stor tak til dirigenterne for veludført arbejde.

Og så vil jeg sige en særlig tak til Finn Erik. Vi besluttede for år siden, at vi skulle have en gradvis udskiftning, og der har også været meget tale om, at vi burde have en jurist blandt dirigenterne. Der er jo indimellem nidkære temperamenter her. Vi tager det sådan lidt efter alder, så derfor har vi besluttet, at vi til næste år kommer med et forslag om en anden. Så vi takker Finn Erik rigtig hjerteligt for mange års stort arbejde. Vi har lidt problemer med, hvordan vi kan finde en værdig afløser, for der er også et eller andet med fysikken her. Når Finn Erik rejser sig op i sin fulde højde osv., så bliver der ro i forsamlingen, og det er ikke givet, at nok så mange juridiske embedseksaminer kan skaffe den samme ro i forsamlingen. Så det bliver ikke helt nemt at finde en afløser for Finn Erik. Men jeg synes, vi skal takke ham meget hjerteligt for den store indsats, han har gjort.

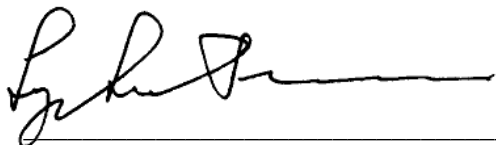
Og derudover så vil jeg kun sige tak for god deltagelse. Jeg synes også, det har været et godt årsmøde. Vi har jo eksperimenteret med paneldiskussion. Jeg synes, det forløb bedre i år end sidste år. Der var flere, der kom til orde. Og vi har så lige fået at vide, at det ikke er så godt, at man ikke kan se dem, der står derude i kanten. Det må vi se, om vi kan gøre noget ved, hvis vi også har paneldiskussion næste år. Men ellers håber jeg, at I noterer de bemærkninger, I har, så vi kan finde ud af, hvad I synes fungerer, og hvad der fungerer mindre godt. Så kan vi arrangere et endnu bedre årsmøde til næste år.

Finn Erik Larsen takkede for de mange år som dirigent, som han så tilbage på med meget stor glæde. Og han udtrykte bl.a., at når forsamlingen repræsenterer hele landet, har den også en stor opgave som ambassadører for hele Danmarks folkekirke. Han var sikker på, at der lå mange diskussioner og opgaver forude, sådan at folkekirken bliver, som medlemmerne ønsker det.

Sabro, den 7. august 2014

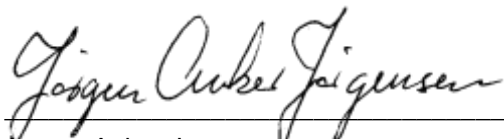
Elin Humlum, referent

Referat godkendt:

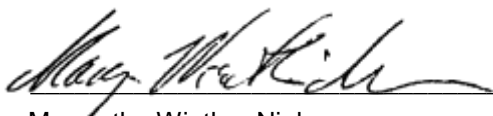
, den 11. august 2014

Inge Lise Pedersen
Bestyrelsesformand

, den 26. august 2014

Jørgen Anker Jørgensen
Dirigent

, den 2. september 2014

Margrethe Winther Nielsen
Dirigent

, den 13. august 2014

Finn Erik Larsen
Dirigent